

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 107 / IULIE 2020

107

Sindromul „Zoom fatigue” – posibile cauze și remedii

| **IULIANA-ALINA MUNTEAN**

Emoții online

| **MARIANA CĂLIN**

Redesenând Europa cu eTwinning

| **ANA-CLARA GRECU**

eTwinners și TED Talks

| **ANGELA VASS**

Rolul comunității locale și al familiei în educarea adolescenților – curențe,
direcții de urmat, prognoze

| **TEODOR EPURE**

Educația privind consumul de droguri

| **VIORICA STĂNESCU**

„Să fiți cuminți!”

| **DANIELA-EUGENIA VODIȚĂ**

Step by Step – un program pentru copii și familii

| **GHEORGHITA NEDELCU MATEI**

Poveștile și rolul lor în educarea și dezvoltarea copiilor

| **NICOLETA ZAHARIA**

6 sau 7 ani acasă? Un studiu despre beneficiile înscrierii la școală la 6 sau la 7
ani

| **CAMELIA KALLOS**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

Doru ȘTEFĂNESCU (fundația Institutul pentru Educație)

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra ARAMĂ (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

Sindromul „Zoom fatigue” – posibile cauze și remedii

De **Juliana-Alina Muntean**

Articolul își propune să analizeze cauzele și remediile sindromului „Zoom fatigue”, termen care circulă în social media de la începutul pandemiei de COVID-19 și care semnifică o stare de oboseală accentuată provocată de utilizarea aplicațiilor de tip Zoom. Nici noi, profesorii, nu am fost feriți de efectele negative ale utilizării excesive a aplicațiilor de tip sincron. Folosirea videoconferințelor poate părea o soluție elegantă pentru școala online, însă uzează psihicul și este consumatoare de energie, inducând, treptat și aproape pe neobservate, surmenajul psihic și cognitiv și producând dezechilibre majore în universul emoțional al profesorilor și al elevilor deopotrivă.

În ultimele luni, a început să circule în social media expresia ‘Zoom fatigue’. Căutările pe Google pentru elucidarea sensului și conotațiilor acestui termen slang au început încă din luna martie, adică de la începutul pandemiei de COVID-19, dovadă clară a faptului că din ce în ce mai multe persoane au resimțit starea de oboseală accentuată cauzată de mutarea activității profesionale în mediul online. Cu toții am experimentat acea dureroasă ruptură în contextul educațional și în plan personal provocată de pandemie.

Explozia utilizării aplicațiilor online de tip sincron (Zoom, Google Meets, Microsoft Teams, Skype, Webex), ca răspuns la restricțiile din timpul pandemiei, a constituit și punctul de plecare al unor experimente neoficiale ale căror rezultate au confirmat efectele negative ale interacțiunilor virtuale asupra creierului. Au apărut în ultimele luni articole științifice detaliate în mai multe publicații importante precum BBC, ‘Wall Street Journal’, ‘Engadget’, în care este analizat fenomenul de oboseală accentuată cauzată de Zoom (de menționat faptul că Zoom este doar un exponent al tuturor aplicațiilor de videoconferințe). Un experiment de la Stanford a atras atenția asupra faptului că, în timp ce productivitatea online crește, scade nivelul de confort și apare oboseala.

Dar care sunt cauzele acestui sindrom numit ‘Zoom fatigue’ (‘oboseala Zoom’)? Vom trece în revistă un set de zece cauze ale acestui fenomen:

1. Nu ne putem relaxa în mod natural în timpul unei conferințe online, iar starea de tensiune se acumulează treptat. (Eu însămi, în timpul orelor pe Zoom sau al videoconferințelor, m-am confruntat permanent cu sentimentul că trebuie să fiu la înălțime și că fiecare idee formulată este atent analizată de ceilalți).
2. Liniștea în online e factor de stres. Dacă într-o conversație offline liniștea creează un ritm natural al discuției, în online ea induce un disconfort emoțional; cercetările arată că întârzierile de răspuns te pot face să crezi că interlocutorii sunt mai puțin prietenoși sau neatenți, deci ne putem face mai ușor păreri negative despre cei aflați de partea cealaltă a ecranului; liniștea poate fi cauzată pur și simplu de o defecțiune tehnică);
3. Atunci când camera video e pornită, avem un sentiment mai accentuat că suntem priviți decât într-o conversație face-to-face. Într-o conferință online, ai impresia că toată lumea se uită la tine, ceea ce e foarte intimidant: e ca și cum te-ai afla pe o scenă. Presiunea socială e foarte mare, iar să fii în permanentă conștient de felul în care te percep ceilalți e o sursă foarte mare de stres;

4. Conform cercetărilor din domeniul cyber-psihologiei, ori de câte ori îi vedem pe elevii sau colegii noștri online, ne reamintim de ceea ce am pierdut temporar, ceea ce poate duce la stări de anxietate și la pierderea capacității de concentrare; ne reamintim, involuntar, de regulile de distanțare, de riscurile de infectare, de carantină sau auto-izolare;

5. Aspecte ale vieții noastre care ar fi trebuit să fie separate (serviciul, prietenii, familia) se află, dintr-o dată, în același loc. Când lipsește varietatea contextelor din viața noastră, suntem mai vulnerabili la emoțiile negative. Majoritatea rolurilor noastre sociale se desfășoară în locuri diferite, însă în online acest context s-a schimbat complet;

6. Conversațiile video în grupuri mari pot părea impersonale, întrucât prezența ta ca individ e mult diminuată, ceea ce, din nou, poate genera stări de anxietate;

7. În timpul lecțiilor online prin apel video, suntem oarecum forțați să ne concentrăm mai mult pentru a percepe corect informația transmisă. În plus, faptul că suntem nevoiți să privim cu insistență fața cuiva poate crea o stare de disconfort și oboseală; într-o conversație offline, putem să privim pe fereastră sau în jurul nostru (avantajul vederii periferice), pe când în mediul online, acest gest ar putea fi considerat lipsă de atenție. Această hiper-conștientă a fiecărui detaliu al feței cuiva s-a dovedit a fi extrem de obositoare pe termen lung;

8. Eforturile suplimentare făcute pentru a procesa indiciile non-verbale precum expresia feței, tonul și intonația vocii și limbajul corpului sunt consumatoare de energie; când vedem o persoană doar de la brâu în sus, posibilitatea de a vedea limbajul corpului său este foarte limitată;

9. Lipsa unui spațiu de lucru privat poate transforma școala online într-o experiență extrem de dificilă și solicitantă (atât pentru profesori, cât și pentru elevi); se recomandă ca spațiul de lucru să nu fie în camera în care dormim;

10. Calitatea deficitară a transmisiunii live/a sunetului/imaginii reprezintă un alt factor de stres și induce oboseala prin eforturile suplimentare făcute pentru decodarea mesajului, asemănătoare cu cele depuse de persoanele cu deficiență de auz.

Posibile remedii

1. Evitarea multitasking-ului – studiile arată că încercarea de a face mai multe lucruri în același timp reduce performanța, întrucât trebuie activate și dezactivate simultan mai multe părți ale creierului. (Cercetătorii de la Stanford au descoperit faptul că persoanele care practică multitasking-ul nu își pot aminti lucrurile la fel de bine precum cei care aleg să se concentreze pe un singur lucru o dată). Se recomandă în acest sens ca, pe parcursul lecțiilor online, să închidem toate ferestrele și programele care ne pot distra atenția (de exemplu, Inbox-ul), să punem deoparte telefonul mobil, oricât de tentant ar fi să verificăm mesajele de pe WhatsApp sau ultimele postări de pe Facebook;
2. Crearea unor pauze în timpul conferințelor online mai lungi, acordându-ne timp să privim în jur, să luăm o gură de aer sau să facem câteva exerciții fizice simple pentru relaxarea mușchilor gâtului. (Putem asculta și fără să ne uităm la ecran neîntrerupt timp de treizeci de minute; ochii noștri au nevoie de odihnă). Se recomandă, totodată, programarea unor pauze și între lecțiile online;

3. Stabilirea unor reguli de conduită pe parcursul conferințelor video (se recomandă, în acest sens, o instruire prealabilă a elevilor cu privire la ce au voie și ce le este interzis să facă; de exemplu, toți elevii trebuie să cunoască regula elementară conform căreia microfonul trebuie pornit doar când doresc să răspundă la o întrebare sau li se solicită să facă acest lucru);

4. Reducerea stimulilor – studiile arată că atunci când suntem într-o conferință online suntem tentați să ne uităm insistent la propria noastră față sau la fețele celorlalți ori chiar la elementele de decor din spatele lor. Când suntem într-un apel video cu încă douăzeci de persoane, e ca și cum ne-am afla în douăzeci de încăperi în același timp.

Astfel, creierul e nevoit să proceseze toate aceste elemente vizuale sincrone. Se recomandă ca fiecare din participanții la instruirea online (elevi și profesori deopotrivă) să folosească decoruri simple sau o imagine cu o plajă liniștită, de exemplu). Există și varianta stabilirii de comun acord ca toți cei care nu vorbesc să aibă camera oprită. (Pornirea camerei video ar trebui să fie, așadar, opțională). Se recomandă, totodată, evitarea folosirii la maxim a luminozității ecranului;

5. O bună planificare a lecției prin videoconferință printr-o selecție atentă a resurselor și materialelor didactice în vederea captării și menținerii atenției elevilor și a evitării comportamentelor deviate (elevii plicitsiți vor folosi funcția Annotate de la Zoom pentru a măzgăli prezentarea Power Point sau whiteboard-ul...);

6. Acordarea unei mai mari atenții stării de bine a celorlalți și a noastră (aceasta ne ajută să ne reconectăm cu lumea și să reducem oboseala și stările de îngrijorare);

7. Schimbarea vestimentației pe parcursul videoconferințelor pentru a ajuta creierul să facă tranziția între activitatea online și cea de relaxare;

8. Evitarea utilizării excesive a tehnologiei și a rețelelor de socializare în timpul liber (s-a ajuns la concluzia că socializarea a devenit mai obositoare ca niciodată în această perioadă);

9. Acceptarea schimbării și a noii „normalități” a lucrurilor, precum și conștientizarea propriilor limite și vulnerabilități;

10. Identificarea și folosirea unor alternative de tip asincron pentru învățarea online (video chat-urile nu sunt neapărat cea mai plauzibilă și eficientă metodă de predare/învățare online).

Meseria de profesor e, prin natura ei, extrem de solicitantă și obositoare, însă, atunci când e practică 100% în mediul online, devine de-a dreptul covârșitoare. Lecțiile prin conferințe video pot părea o soluție elegantă pentru școala online, dar, așa cum am arătat, uzează psihicul și sunt consumatoare de energie, inducând, treptat, surmenajul psihic și cognitiv. Din fericire, avem la dispoziție mult așteptata vacanță de vară pentru refacerea și restabilirea echilibrului psihic și emoțional de care vom avea atât de mare nevoie la toamnă.

Sitografie

bbc.com/worklife/article/20200421-why-zoom-video-chats-are-so-exhausting
hbr.org/2020/04/how-to-combat-zoom-fatigue
nationalgeographic.com/science/2020/04/coronavirus-zoom-fatigue-is-taxing-the-brain-here-is-why-that-happens/
playtech.ro/2020/videoconferintele-sursa-oboseala-stres/

Emoții online

De **Mariana Călin**

Cu siguranță, colegii profesori, elevi și părinți au experimentat, timp de aproape patru luni, o gamă largă de stări și emoții, provocate de acest virus nou, care ne-a oprit din agitația zilnică. Ne-a oprit de tot și dintr-odată, așa încât ne-au trebuit nouă tuturor zile, chiar săptămâni întregi să ne reinventăm, să ne acomodăm noului context.

Articolul își propune să evidențieze, pe de o parte, impactul afectiv al procesului instructiv-educativ asupra elevilor, în contextul actual și, pe de altă parte, importanța exersării și dezvoltării inteligenței emoționale, pe lângă cea cognitivă.

La început, timp de vreo două săptămâni, am fost fericiți că stăm acasă (în special, copiii). După aceea, statul acasă a început să aibă din ce în ce mai multe reguli, să fie cu teme și lecții online, chiar și la nivel național (*Telescoala*) și mai apoi, județean (*Școala de acasă*). Ne-am dat seama că gluma se îngroașă, mai ales în cazul elevilor de clasele a VIII-a și a XII-a, care urmează să susțină examenele naționale. În paralel cu activitățile concrete și cu haosul din spatele acestora (*Dăm sau nu dăm teme online? Este sau nu este legal? Predăm sau nu predăm conținuturi noi? Punem sau nu punem note? Mai susținem sau nu Evaluarea națională și Bacalaureatul?*), lupta pe plan psihologic a fost intensă: un virus nou a apărut încă nu se știe de unde, s-a propagat cu repeziciune, a secerat masiv în rândul celor care suferau de mai multe afecțiuni și pândea (pândește încă) să facă noi victime. Mai mult, nimeni nu a găsit arma potrivită să lupte împotriva lui. Știința, revoluționară, de altfel, este neputincioasă în a găsi soluții eficiente. Principala măsură și principala dificultate pentru un om cu o viață socială activă a fost să păstreze distanța („Salvează-ți viața, păstrează distanța! Fii responsabil”). Cum să-i explici unui copil, învățat să iasă și să se joace zilnic în parc, cu prietenii, că e mai bine să „stai acasă”, că, dacă „faci (acest) bine, te faci bine”?

Conștientizarea acestei situații „altfel”, schimbările, lipsa comunicării față în față au determinat apariția primelor regrete, în rândul absolvenților din acest an școlar. De exemplu: „[...] *tot astăzi am aflat că noi, cei din clasa a 12-a, ne vom întoarce la liceu pentru câteva zile de pregătire... Nimic nu va fi la fel cu mască și mănuși, împiedicați să mai vedem zâmbetul celor din jur, cu distanța între noi obligatorie, doar câte 10 elevi într-o sală de curs, niciodată toți 26 în aceeași clasă, cum eram cândva. [...] Acest Covid19 mi-a răpit poate cel mai magic moment din adolescență, dar datorită lui sunt sigură că în ziua în care voi ajunge iar într-un colectiv, probabil la facultate, voi fi altfel...*” mesaj citat și distribuit de C. A., clasa a XII-a, pe o rețea socială.

Și pentru că suntem „prietene”, și pentru că are în lista de prieteni mulți colegi de clasă și de generație, am simțit nevoia să-i răspund la plural, punctând câteva aspecte esențiale: „*De acum, pentru că zâmbetul nu se mai vede, vom învăța să zâmbim de două ori mai mult, cu privirea! Și poate da, vom învăța să apreciem de două ori mai mult oamenii! Dacă erați la școală, cu siguranță... (ghiciți voi ce vreau să spun mai departe)! E bine că AM ÎNVĂȚAT CEVA din lecția asta! Și vreau să cred că TOȚI! În rest, de noi depinde totul: Omul sfintește locul!*”

E(ra) important ca ei, absolvenții, să vadă partea plină a paharului, dar și să învețe să aprecieze clipele, momentele frumoase pe care le oferă viața. Eleva a răspuns resemnată: „*Așa e...*” Dacă ar fi fost

la școală, entuziasmul i-ar fi fost invers proporțional cu dorința de a termina și de a se termina această etapă din viața ei.

De-a lungul întregii perioade, ghidați de imboldul afirmării, pe măsura libertății dobândite în 1989, foarte mulți oameni și-au exprimat opiniile... Puncte de vedere contradictorii, voci de specialiști sau de aproape-specialiști, voci mai tolerante sau mai vehemente, cu aere de optimism sau de fatalitate, în funcție de propria perspectivă asupra vieții, au dat contur societății pe scena căreia performăm. Unii, probabil nemulțumiți de parcursul profesional, impulsivi din fire, se întrebau de ce nu s-or fi făcut profesori, că oricum... „*Da, e un punct de vedere!*”, ar fi zis Moromete. „*Trist*”, așa adăuga eu. Alții, în postura de părinți și de „profesori de schimb” pentru o vreme (nu știau că până la final de an școlar), cuprinși fiind, între starea de urgență și starea de alertă, de o stare de nervi, de disperare și de neputință (multiplicate în raport cu numărul de copii din familie), ar fi fost în stare să redeschidă ei școlile. Cadrele didactice, luate și ele prin surprindere, și-au mărturisit inițial lipsa de abilități în utilizarea exclusivă a mijloacelor digitale, dar apoi au dat dovadă de voință și determinare, au participat la cursuri „în online”, la webinare peste webinare, au testat platforme, au recuperat în cele din urmă „decalajul din sistem” și s-au adaptat, pentru unii nesperat de bine, situației.

Pentru mine, a fost foarte interesant să urmăresc fenomenul „școala acasă” din dublă perspectivă: de profesor și de părinte. Asistând, din camera alăturată, la prima lecție online de comunicare în limba română (CLR) a fiicei mele, am rămas profund mirată să constat că răspunsul ei la salutul de bun venit al doamnei învățătoare a fost mai mult mimat. Familiaritatea camerei pline de jucării, de plușuri de toate culorile, formele și mărimile nu a putut atenua impactul psihologic al noului context; copilul meu a rămas mut, la propriu, în fața imaginii dintr-un laptop (!!!) a celei mai blânde și mai calde ființe pe care am cunoscut-o vreodată, a doamnei învățătoare.

Apoi, reacțiile, nemulțumirile elevei din fiică-mea, uneori nejustificate, dar accentuate în această perioadă – la noi, procrastinarea (comportamentul de amânare, de întârziere în rezolvarea sarcinilor) a precedat coronavirusul –, („*Maaaamiiii, iar teemee? De ce nu mergem la școală? Nu mai vreau să scriii!*”) m-au ajutat să-mi reglez activitatea cu propriii elevi, adolescenți, dar copii și ei. În cadrul experiențelor digitale, mi-am propus să discut cu elevii mei nu doar despre opere sau concepte literare, ci și despre modul în care au perceput ei realitatea, despre ce au simțit inițial și care a fost impactul ulterior al interacțiunilor online. (Né-au reușit astfel și textele argumentative, cu *logos*, *ethos*, dar și mult *pathos*). Anunțând pe grupurile cu elevii prima lecție online, unii mi-au mărturisit în avans imposibilitatea de a-și gestiona trăirile: „*Bună ziua, doamna dirigintă. Am văzut mesajul de pe grup. Problema este că am mari emoții*” (R. O., clasa a IX-a). M-am gândit: Oare ce curs mi-a scăpat la Facultatea de Litere? Cum aş putea gestiona situații de tipul acesta?

Cu certitudine, nu era un caz singular. În toată lumea există elevi care se zbat în sistemul de învățământ. Profesorii se pricep foarte bine să planifice activitățile de învățare, dar când intervin probleme de comportament simt că nu aceasta este profesia pentru care s-au pregătit. Aspectele sociale influențează demersul didactic, dar și performanțele școlare. Activitatea digitalizată poate crea bariere de sârmă ghimpată. Rolul nostru este să le depășim, în ciuda oricăror influențe externe, pentru că, în fața

noastră nu sunt doar niște cifre care pot să ia sau să nu ia examenul de Evaluare Națională / de Bacalaureat sau care dau numărul îmbolnăvirilor de Covid (cum am fost obișnuiți în ultima vreme), ci sunt niște suflete. O societate nu este alcătuită din numere!

În cazul lui R., nu am avut o soluție miraculoasă, dar am apelat la o idee simplă: i-am reamintit elevului de mediul confortabil în care se află, l-am încurajat și i-am acceptat participarea la lecție numai cu suport audio. Multe dintre camerele video închise ar putea fi interpretate și prin prisma emotivității crescute a elevilor. Treptat, prin exercițiu și obișnuință, temerile au început să dispară, umerii tuturor s-au (mai) relaxat.

Dialogurile deschise cu elevi mi-au întărit convingerea că inteligența emoțională (EQ) și, mai nou, inteligența digitală (DQ) sunt la fel de importante ca inteligența cognitivă (IQ), că, deși formau un colectiv în sala de clasă și interacționau foarte bine și fără inhibiții, de acasă, în mod paradoxal, a crescut teama de a nu face față tuturor privirilor îndreptate asupra lor (în clasă, puteai trece uneori neobservat, te puteai ascunde într-o preocupare minoră, evitând răspunsurile la lecție). În plus, zona de tranziție dintre familie și școală a fost anulată. Școala s-a mutat, la propriu, acasă, în dormitor sau în sufragerie, né-a invadat mediul, iar elevii au fost prinși descoperiți de către un musafir nepoftit. Școala tradițională, prăfuită, învechită a devenit peste noapte prea modernă, atât de modernă, încât né-a fost și né este greu să o „ducem” în varianta actuală. Internetul, acest prieten-dușman al nostru și telefoanele mobile interzis-permise au devenit instrumente zilnice în activitatea didactică (și nu numai).

Va reuși tehnologia să înlocuiască dascălii și predarea clasică? (Niciodată nu mi-a plăcut cuvântul „dascăl” ca echivalent pentru „cadru didactic”, dar izul său arhaic, amintind de timpuri imemorabile, contrastează foarte bine cu digitalizarea învățământului și anglicizarea limbajului). Indiferent de gradul de modernizare a școlii, indiferent de contextele pandemice care s-ar mai putea ivi, dar în ton cu moda lingvistică actuală, îmi permit să afirm convingător și demn: *Computers are not magic. Teachers are !*

Bibliografie

Goleman, Daniel, 1998, *Working with emotional intelligence*, Ed. Bantam Books.
Preda, Marin, 1970, Moromeții, vol. I, Ed. Minerva, București.
https://issuu.com/dragossima/docs/aristotel_-_retorica
<http://www.dqproject.org/>
<https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/ce-este-inteligen-a-digitala>
https://www.academia.edu/39966010/Daniel_Goleman_Inteligena_emotionala_e-book
<https://www.azquotes.com/quote/640665>

Redesenând Europa cu eTwinning

De **Ana-Clara Grecu**

Învățarea nu este o notă, un punctaj la test sau o diplomă. Învățarea este o căutare plină de bucurie, de pasiune și excelență pe tot parcursul vieții. (David Geurin)
Ca profesor, îmi doresc pentru elevii mei să experimenteze o astfel de învățare, de aceea, am ales să-i implic în proiectele eTwinning. Proiectele eTwinning au o valoare deosebită în învățare, dându-le ocazia copiilor de a explora, experimenta, construi relații. Ele deschid o nouă perspectivă din care poate fi abordată predarea, consolidarea, evaluarea cunoștințelor. Acest lucru né-a fost demonstrat de nenumărate ori, dacă privim prin prisma proiectelor eTwinning desfășurate în sala noastră de clasă, dar în special de *United colours of Europe*, proiect despre care voi vorbi în continuare. Pentru noi, clasa a II-a în momentul desfășurării lui, a fost un regal de învățare și descoperire, nu doar a Europei, dar și a noastră înșine.

După ce, anul trecut, am călătorit virtual prin diverse țări europene, anul acesta am dorit să aflăm mai multe despre steagurile partenerilor noștri. Proiectul *United colours of Europe* inițiat de Stefania Rigo (Italia), a răspuns pe deplin așteptărilor noastre. Acesta, a reunit profesori din 23 de țări care și-au dorit să-i ajute pe elevi să recunoască steagurile țărilor europene, precum și semnificația lor. Copiii au realizat un nou steag al Uniunii Europene și au votat logo-ul proiectului. Rezultatul final al proiectului a fost un e-book: *Our book of EU flags* (storyjumper.com/book/index/65627035/5ca4840a55b5f) realizat în Story Jumper.

Avantajul vârstei pe care copiii o au la clasa a II-a, este curiozitatea pentru tot ce-i înconjoară. Ca să introduc *United colours of Europe* în activitățile noastre de la clasă, i-am rugat pe elevii mei să-mi spună care sunt culorile steagului nostru și ce cred ei că reprezintă. Am întrebat același lucru despre steagul UE. Întrebarea care a declanșat toate activitățile următoare a fost: Credeți că toate steagul fiecărei țări are o poveste?

Începând de aici, am mers cu copiii în Cabinetul de Documentare și Informare al școlii noastre, unde un perete întreg este acoperit cu harta Europei. Acolo am descoperit țările, capitalele acestora, anul în care au aderat la UE și am ales cele 2 țări pe care să le reprezentăm în e-book. Am împărțit clasa în grupuri de 5 copii, fiecare grup având o sarcină stabilită de comun acord: unii au căutat povestea steagului Germaniei și al Slovaciei, alții au căutat imnul acestor țări (pe care le-am ascultat în limba respectivă, apoi le-am tradus cu Google translate în română), un alt grup a căutat cu Google maps orașe importante, obiective turistice etc., iar cel de-al patrulea grup a realizat un scurt dicționar cu formule de salut în română, engleză, germană și slovacă, utilizând Google translate și aplicația Word Cloud.

Într-o altă activitate, copiii și-au împărtășit unii altora noile cunoștințe, după care au realizat steagurile celor două țări folosind tehnici și materiale diverse: pictură, modelaj, capace de plastic, flori de plastic, șnur, sclipici etc. Următoarea activitate a fost realizată tot în grupuri de 2 copii, care au lucrat în Story Jumper, asamblând în două pagini, imaginea și povestea steagului celor

două țări. Cea mai bună prezentare a fost încărcată în e-book-ul colaborativ al proiectului.

Pe tot parcursul proiectului, am jucat jocurile propuse de partenerii noștri sau jocuri create de noi: puzzle-uri, word search (capitale europene) în ProProfs.com spânzurătoare cu nume de țări în Learningapps.com

De asemenea, am redesenat steagul Uniunii Europene, așa cum né-am imaginat noi că ar putea arăta, am votat cel mai frumos steag și l-am încărcat în pagina respectivă a proiectului. Copiii au participat și la alegerea logo-ului proiectului, votând cele mai frumoase trei steaguri din cele propuse de toți partenerii, prin intermediul Google form.

Integrarea proiectului în curriculum s-a realizat astfel: Limba română: am citit numele țărilor, a capitalelor acestora, informații despre aderarea lor la UE, despre principalele orașe, despre legătura dintre Germania și România - faptul că Dunărea izvorăște de acolo și se varsă în Marea Neagră la noi. Am tradus și am citit versurile imnurilor naționale, am căutat și am citit informații despre autorii muzicii acestora. Am citit despre cei mai cunoscuți scriitori și operele acestora. Am scris pe caiete informațiile de care aveam nevoie pentru a le putea transcrie în e-book, în StoryJumper. Matematică și explorarea mediului: am calculat distanțele dintre cele două țări și România, am căutat monedele folosite în acestea și am convertit în lei, am comparat suprafețele celor trei țări. Am căutat pe hartă țărilor respective și capitalele lor, am căutat animale comune/ diferite. Limba engleză: am scris în word cloud formule de salut în limba germană, slovacă, română și engleză. Né-am prezentat și am scris propoziții simple despre țara și școala noastră în limba engleză. Muzică și mișcare: am ascultat imnul României, al Germaniei și al Slovaciei. Am citit despre autorii versurilor și ai liniei melodice. Am căutat și am ascultat muzică tradițională din fiecare țară. Arte vizuale și abilități practice: am desenat/colorat/modelat steagurile Germaniei și Slovaciei. Am căutat tehnici și materiale neconvenționale cu care să le redesenăm. Astfel, am realizat steagul Germaniei folosind flori albe din plastic pe care le-am pictat cu galben și negru, apoi le-am așezat sub formă de steag. La fel am procedat cu capace de plastic, cu scoici, lână, pietricele sau biscuiți.

Europa este casa noastră! - este o frază pe care o spunem mereu copiilor, dar acest proiect i-a ajutat să înțeleagă cu adevărat semnificația ei. Copiii nu numai că au învățat să recunoască țărilor europene în funcție de steagurile fiecăreia dintre ele, dar au aflat și poveștile care se află în spatele unui steag, semnificația culorilor acestuia, semnificația Imnului național al țărilor cărora le-au re-creat steagul. Toate acestea au condus spre o mai bună înțelegere a comunității europene, din care ei sunt parte integrantă. Colaborarea constantă dintre ei, pe toată perioada proiectului, i-a ajutat să fie mai empatici, să accepte ideile celorlalți, să fructifice o idee bună, odată ce au descoperit-o. am observat chiar că, lucrând în grupuri, copiii cu dificultăți de învățare au fost ajutați să progreseze. De exemplu, în cadrul unui astfel de grup, o fetiță îi dicta colegului care scria pe tabletă. Băiatul are dificultăți de învățare, dar răbdarea și atenția fetei l-au ajutat să scrie mai repede și să citească. Totodată, copiii și-au îmbunătățit abilitățile de comunicare nu numai în limba română, ci și în engleză. Un alt impact pozitiv al proiectului a fost interacțiunea cu o altă cultură, recunoașterea faptului că, oricât de multe lucruri né despart, există și mai multe care né unesc. Ca Dunărea, de exemplu.

Bineînțeles că cel mai frumos rezultat al acestui proiect a fost e-book-ul creat împreună cu copiii din Europa, dar și obținerea Certificatului Național de Calitate. De asemenea, consider că participarea noastră la acest proiect a fost o cinste, fiind invitați de fondatoarea din Italia datorită felului serios și responsabil în care am participat anul trecut într-un alt proiect de-al ei.

Ca școală Îndreptar digital și ca Școală eTwinning, este clar că ne revin multe responsabilități, fiind un model pentru ceilalți. De aceea, cred că participarea noastră în proiecte eTwinning, aduce – dincolo de realele avantaje în educația copiilor – recunoaștere, respect, oportunități de formare etc. Datorită proiectelor desfășurate în cadrul Liceului Tehnologic Carol I, am primit titlul de școală eTwinning, am participat la Conferința școlilor eTwinning de la Dublin și ni s-a aprobat proiectul Erasmus+ "Copilăria – vârsta inocenței, nu a violenței!".

eTwinners și TED Talks

De **Angela Vass**

Articolul de față prezintă proiectul „eTwinners and TED Talks”, proiect născut din dorința de a-i face pe elevii mei de clasa a opta să dobândească o serie de competențe ale secolului al XXI-lea, precum comunicarea (incluzând aici și cea digitală), colaborarea, investigația, gândirea critică, rezolvarea de probleme, luarea de decizii, autonomia și creativitatea. Un gând nerostit al dascălului din mine a fost să construiesc un moment memorabil în drumul șlefuirii lor personale și profesionale. Nădăjduiesc că am reușit acest lucru...

Prezentul articol are la bază proiectul eTwinners and TED Talks, pe care l-am desfășurat în anul școlar 2019-2020, un an școlar atipic, cu mari provocări, întrucât în al doilea semestru a trebuit să mă întâlnesc cu elevii doar în spațiul virtual, dar și cu neașteptate oportunități de dezvoltare a competențelor de utilizare a noilor tehnologii. Acest proiect eTwinning a fost conceput pentru elevii de clasa a opta și liceu, nu numai pentru a-i inspira cu uimitoarele povești sau experiențe de viață ale unor oameni care au reușit să-și schimbe radical destinul, ci și pentru a identifica și practica strategii de prezentare eficiente care, odată înțelese și asumate, îi vor ajuta cu siguranță în tot restul vieții. Din punctul meu de vedere, TED (Technology Entertainment & Design) Talks oferă orelor de limba engleză idei inedite și contribuții autentice de limbă care le vor fi oricând de folos elevilor în viața personală și profesională, constituind catalizatorul care a activat predispoziția acestora de a se exprima în limba engleză.

Ideea acestui proiect mi-a venit după ce am realizat cât de mult știau elevii mei despre TED-uri și cât de populară era printre ei cutuma de a le viziona pe YouTube, ba, mai mult, cât de mulți autori de manuale școlare de la National Geographic proiectau unitățile de învățare a limbii engleze în jurul unui TED Talk menit să le dezvolte ușor blazaților adolescenți competențele lingvistice, dar și competențele secolului al XXI-lea, precum comunicarea, colaborarea, gândirea critică, creativitatea și abilități TIC. Cu aceste constatări în minte și cu certitudinea existenței unor conținuturi care să se plieze pe programa școlară, am decis ca scopul proiectului să fie acela de a-i determina pe elevi să-și realizeze propriile TED Talk-uri, acestea fiind și produsele finale, 100% originale, din proiect. Pentru atingerea scopului, am prevăzut în agenda de lucru trei faze: analiza a cinci TED Talk-uri

care au avut rolul de a-i familiariza pe elevi cu temele interdisciplinare abordate în aceste discursuri publice, cu caracteristicile acestora, cu strategii de prezentare ș.a.; realizarea unui PowerPoint colectiv care să însumeze cele mai importante tehnici de prezentare pentru a asigura succesul garantat al unui discurs TED și, în final, pregătirea și înregistrarea discursurilor personale.

Obiectivul de referință al proiectului a urmărit formarea elevilor și valorificarea potențialului acestora prin dezvoltarea abilităților de comunicare în dubla calitate de receptori și emițători. Elevii nu numai că au înțeles prin metode de învățare tradiționale ca demonstrația, studiul de caz, exercițiul și modelarea importanța celor trei parametri – verbal, paraverbal (articulare, tonalitate, debit, pauze) și nonverbal (mimica, gestualitate, postură, vestimentație) – în comunicare, dar au și exersat aptitudini și tehnici de lucru moderne, precum ascultarea activă, reflecția și gândirea critică, integrate în structura altor metode didactice activ-participative: brainstormingul sau asaltul de idei, problematizarea, dezbateră colectivă etc. Mai mult, în faza întâi, înainte de vizionarea TED Talk-ului, pentru a-i implica activ pe participanți, dar și pentru a asigura transferul la conținutul videoclipului și a-l face să devină relevant, am recurs la două strategii de învățare interactive cu succes garantat: predicția – plecând de la titlu, de la înfățișarea vorbitorului sau o imagine-suport din prezentare, elevii au fost puși în situația să-și imagineze diverse situații sau să scrie liste de cuvinte cu cel puțin șase litere care e posibil să apară în discurs, confirmarea sau infirmarea predicțiilor fiind așteptate cu multă nerăbdare – și personalizarea – făcând apel la ceea ce știu, la experiența personală, la sentimente, preferințe și opinii, elevii au generat conținut care facilitează înțelegerea materialului oferit spre vizionare. O activitate interesantă din faza a doua, realizată în perechi, extinsă apoi la microgrupuri de patru elevi, a fost identificarea și listarea a nouă strategii pentru o prezentare reușită în fața unei audiențe și ordonarea acestora în funcție de importanța lor; prin această activitate am adus în prim-plan noi funcții comunicative: negocierea, expunerea punctului de vedere, argumentarea, exprimarea acordului și dezacordului, formularea unei concluzii.

Trebuie subliniat faptul că și programa școlară pentru limba engleză (clasa a VIII-a) și proiectul eTwinning prin tema propusă au la bază corelația dintre procesul de învățare și nevoile, interesele și experiențele de viață ale elevilor. În calitate de profesor de limba engleză și fondator al proiectului, normal că obiectivul meu a fost să îi fac pe elevi să dezvolte simultan cele patru competențe generale (receptarea de mesaje orale, exprimarea orală, receptarea de mesaje scrise și redactarea de mesaje), cu accent pe primele două. Atât proiectarea curriculară, cât și proiectul eTwinning se centrează pe competențe de comunicare și nu pe conținuturi lingvistice specifice, acestea din urmă fiind pur și simplu considerate bază de operare pentru dezvoltarea competențelor. Prin urmare, am adaptat în mod corespunzător activitățile proiectului în vederea facilitării dezvoltării acestor competențe. De pildă, TED talk-urile, fiind documente autentice, nefabricate, neadaptate, au propus teme de lucru motivante pentru elevii de clasa a opta pe care îi așteaptă evaluarea națională la sfârșit de an, teme menite să-i inspire, să-i responsabilizeze, să-i facă capabili să-și gestioneze emoțiile sau să-i învețe să-și planuiască obiective SMART și să știe cum să le prioritizeze. Pe lângă aceste abilități și atitudini dobândite prin

învățare, elevii au fost antrenați în jocuri care să le sporească creativitatea (de pildă, jocul portretelor: urmărind persoana care face prezentarea – aspect fizic și vestimentar, mimică și gesturi, felul în care vorbește și se adresează publicului ș.a. – elevii și-au imaginat adolescența lor, anturajul, cum erau ca elevi, ce pasiuni aveau, cum își petreceau timpul liber... sau jocul interviului: autorului TED Talk-ului, interpretat de un elev, i se adresează întrebări din clasă). Nu în ultimul rând, elevii au folosit noile tehnologii de informare și comunicare (telefoane smart, calculatoare) și aplicații multimedia pentru înregistrarea propriilor prezentări TED. Un alt aspect important este că elevii în dubla calitate de evaluați și evaluatori au învățat cum să folosească grile criteriale de evaluare și liste de verificare.

În ceea ce privește colaborarea, precizez că toți partenerii din acest proiect (români, cehi, spanioli și catalani) né cunoșteam de anul școlar trecut, 2018-2019, când am inițiat proiectul Jumping into Writing, proiect care s-a bucurat de un real succes în rândul elevilor noștri și pentru care am obținut Certificatul european de calitate. Așadar, prezentul proiect eTwinners and TED Talks reunește aceiași profesori și, în mare, aceiași elevi, fiind o continuare a unei frumoase colaborări. Înainte de a înregistra proiectul, cadrele didactice au comunicat prin e-mailuri sau google apps pentru a né pune de acord în legătură cu calendarul, activitățile individuale și colaborative pe care doream să le desfășurăm, aplicații educaționale online, bibliografia și webografia. După aprobarea proiectului, am mutat discuțiile, sugestiile și comentariile în TwinSpace, spațiul colaborativ al proiectului. În faza întâi, am colaborat la elaborarea de resurse în format digital pentru activități interactive, motivante, utilizând instrumente oferite de platforme (chestionarul-grilă de pe classroom.google.com, rebusul de pe puzzlemaker.discoveryeducation.com, aplicații de pe learningapps.org), valorificând mai ales conexiunile interdisciplinare. Profesoara cehă a creat un perete Padlet (padlet.com/lenka_dvorska/7r4aa2kxr6b7) în care elevilor li s-a cerut să contribuie cu idei și opinii vizavi de TED Talk-ul „Try something new for 30 days”. În faza a doua, partenerii și-au unit forțele în realizarea unui PPP despre tehnici de prezentare eficientă. În faza a treia, colaborarea s-a manifestat doar la evaluarea produselor finale – discursurile TED ale elevilor participanți la proiect – , folosindu-se o grilă criterială de evaluare a prezentării prevăzută cu punctaje. Criteriile din grilă puneau mai puțin accent pe achizițiile lingvistice și mai mult pe promovarea valorilor și atitudinilor adecvate realităților secolului XXI, precum comunicarea, investigația, creativitatea. Fiecare partener avea de încărcat cele mai bine punctate cinci TED Talk-uri pe TwinSpace pentru a fi văzute și apreciate de fiecare participant la proiect.

După cum știm, un proiect eTwinning nu poate exista în afara tehnologiei. Avem nevoie de aceasta de la bun început, din momentul în care né facem cont pe etwinning.net pentru a né informa, a căuta parteneri, a né înscrie și dezvolta proiectul. Așadar, Internetul a condiționat și existența prezentului proiect și întreg semestrul al doilea, de când am fost nevoiți să né desfășurăm lecțiile în spațiul virtual. Pentru crearea logoului am utilizat platforma australiană de design graphic canva.com, pentru lucrul pe marginea TED Talk-urilor am folosit ted.com și classroom.google.com pentru crearea chestionarelor-grilă, care au oferit feedback imediat elevilor mei. Cele mai importante instrumente de colaborare cu partenerii europeni au fost DriveSlides și Padlet. Referitor la cele mai importante produse

finale – TED talk-urile elevilor – a fost necesară navigarea pe Internet nu numai pentru a investiga tema aleasă, ci și găsirea unor aplicații accesibile și sigure pentru editarea videoclipurilor, de genul filmmakerproapp.com. Aceste filmulețe le-am convertit în documente YouTube ca să le postez pe Twin Space-ul proiectului. Pentru elaborarea fișelor de lucru, a grilei de evaluare criterială a TED Talk-ului și a altor prezentări am folosit word-ul și PowerPoint-ul, deci calculatorul mi-a fost extrem de necesar, iar pentru comunicări rapide și încurajări ale elevilor mei, am apelat la telefoanele smart și la aplicațiile whatsapp.com, respectiv bitmoji.com. Concluzia nu poate fi decât una: fără noile tehnologii, care facilitează munca elevilor și profesorilor și urgentează trimiterea de informații, proiectele eTwinning nu ar fi posibile, așadar acel e din „eTwinning” își justifică lămurit prezența și relevanța.

Pe lângă toate aceste aspecte, consider că toate activitățile și rezultatele proiectului au fost gândite și formulate în concordanță cu nevoile de învățare specifice ale elevilor, indiferent de cultura, religia și backgroundul socio-economic al acestora. Atât modelele de TED Talk-uri studiate, fișele de lucru, chestionarele, grila criterială de (auto)evaluare, cât și produsele multimedia ale elevilor pe teme cross-curriculare alese de ei înșiși precum inteligența artificială, impactul massmediei, gestionarea emoțiilor, nomofobia etc. sunt mărturii ale dorinței noastre de a-i face pe elevi să învețe cum să învețe, cum să folosească uneltele de lucru și resursele online inteligent, sigur și respectând dreptul de autor, cum să se autoevalueze și cum să-i evalueze pe colegi corect, imparțial. Prin faptul că întreg proiectul a fost centrat mai puțin pe achizițiile lingvistice, ci îndeosebi pe achiziționarea competențelor de comunicare (incluzând aici și cea digitală), colaborare, investigație, gândire critică, rezolvare de probleme, luare de decizii, creativitate, autonomie, am certitudinea că impactul acestui proiect asupra elevilor și profesorilor implicați a fost unul de proporții: pe de o parte, elevii noștri au devenit mai motivați spre participare activă și cunoaștere, deoarece dețin deja o serie de abilități, concepte și procese cheie de care se vor servi ulterior la liceu și la universitate și, de ce nu, în viața profesională, pe de cealaltă parte, cadrele didactice se perfecționează continuu, devenind mai încrezătoare în folosirea tehnologiei și a instrumentelor web 2.0 în activitatea didactică, întrucât au aprofundat abilitățile (tehnice) de utilizare a computerului, Internetului și aplicațiilor pentru educație și au valorificat potențialul creativ al acestora în procesul instructiv-educativ. Mai mult, platforma eTwinning promovează bunele practici ale unei comunități virtuale europene, ajutându-né să integrăm resursele în format digital în curriculumul implementat la clasă și să né îmbunătățim propria activitate prin reflecție și inițiativă.

Rolul comunității locale și al familiei în educarea adolescenților – curențe, direcții de urmat, prognoze

De **Teodor Epure**

Societatea contemporană este pusă în fața unor provocări, în privința educației elevilor, la care este foarte greu să găsești soluțiile cele mai bune sau cel puțin favorabile și de preferat. Schimbările intempestive din școală, familie, mediu social, comunitate sunt tot mai dificil de adaptat cerințelor, tot mai rapide și mai greu de stăpânit. Contradicțiile aduc adesea sistemul educațional în fața unor alternative și compromisuri. Elevul docil din timpurile demult apuse a devenit tot mai subjugat, efectiv, unor comportamente și cutume, în care spiritul de grup primează dincolo de orice idee de bună-cuviință, condescendență și respect. Prin statusul său genetic, omul este o ființă asociativă, nu poate trăi izolat, din aceasta rezultă și o serie de limite în educația adolescenților în familie și societate, practic, un copil singur poate fi educat mult mai corect decât unul integrat aleatoriu într-un grup nepotrivit, din aceasta rezultând adesea comportamente deviate cu urmări greu de stăpânit, ideal ar trebui ca familia, societatea și școala să conlucreze armonios în educarea elevilor, a tinerilor, în general, practica dovedește totuși multe disfuncționalități în acest sistem pe care le vom trata în cele ce urmează.

1. Comunitatea și adolescenții de astăzi

Prin structura sa comunitatea locală este o adevărată instituție colectivă de care depinde, implicit, și sănătatea spirituală, morală și socială a membrilor săi. Pornind de la acest argument ajungem inevitabil la educarea celor mai tineri membri ai săi, pe care, de foarte multe ori, societatea și comunitatea locală o consideră a fi sarcina exclusivă a școlii, blamând adesea incapacitatea acesteia de a răspunde la solicitările societății moderne. Dacă elevii și-ar lua modele din școală poate tot ar fi un câștig, având în vedere parcursul deosebit de complex al unui cadru didactic, care include și pregătirea sa moral-psihologică, din păcate, modelele adolescenților de astăzi sunt artiști de circumstanță, fotbaliști, fotomodele, actori cu o cultură îndoielnică și, mai ales, unii membri ai societății care ies în evidență prin vândute curențe... educaționale.

1. 1 Structura comunității locale și implicațiile acesteia în educarea adolescenților

În funcție de dimensiunile sale o comunitate locală poate fi numeroasă, restrânsă, bogată sau săracă, stabilă sau nomadă etc. Dacă avem în vedere statutul său urban/rural, orice comunitate include o serie de lideri oficiali, instituții și personal asociat acestora, cea mai mare parte a comunității o constituie populația localității, cu toate aspectele specifice acesteia.

La aceste elemente adăugăm câteva posibile subcomponente implicate direct sau indirect în educarea informală a copiilor și tinerilor reprezentate prin:

1. Strada, ulița, drumul
2. Vecinii
3. Cartierul
4. Sacara de bloc

5. Unele instituții de cultură/distracții
6. Stadionul
7. Biserica
8. Școala/grădinița, creșa
9. Grupul de prieteni ș. a.

Nu am enumerat decât o mică parte din posibilele surse de inspirație în educarea adolescenților și a tinerilor, în general. Fiecare dintre componentele enumerate pot contribui direct sau indirect în educarea copiilor care au un talent admirabil de a prelua comportamente care sunt de foarte multe ori incalificabile sau cel puțin de nedorit, astfel din stradă sau uliță educabili preiau comportamente violente, atitudini antisociale, un stil haotic de comportament pe care adesea și le însușesc. Vecinii pot adesea să constituie un model pentru adolescenții, unii se mai ceartă, alții au un comportament asocial dar sunt și vecini care sar în ajutor în rezolvarea unor probleme specifice copiilor, care dau sfaturi bune, care știu să mângâie cu o vorbă sau o îndrumare pozitivă. Cartierul, este de multe ori constituit în mod aleatoriu, membrii săi nu sunt totdeauna de aceeași condiție socială, tocmai din această cauză din acest mediu pot prolifera grupuri cu intenții greu de precizat formate din tineri cu o educație precară ce încearcă să-și impună autoritatea inclusiv prin forță, de obicei așa-numitele cartiere selecte nu acceptă astfel de membri în sânul lor. Scara de bloc reprezintă dincolo de modelele pozitive, reprezentate prin familii cu interese comune și pozitive și un model eterogen, un loc de asociere a unor grupuri de tineri, găști sau grupuri eterogene de tineri cu preocupări greu de definit și controlat. Grupul de prieteni are un rol excepțional de important pentru că de structura acestuia depinde, de multe ori, evoluția viitorului adult, un grup compus pe criterii și interese comune și bine intenționate este o asociere fericită, din păcate astfel de grupuri sunt rare, iar modul de acțiune al unui grup este total diferit de cel al unui individ izolat. Stadionul, ștrandul și alte locuri de petrecere a timpului liber organizat sau independent sunt alte locuri din care adolescenții preiau modele comportamentale, atitudini, modus-vivendi.

Alături de aceste spații și locații specifice putem adăuga și instituțiile de educație formală, școala, biserica și instituțiile culturale, acestea fac eforturi concertate, se străduiesc să descopere metode eficiente de educare corectă a tinerilor, de descoperire a căilor de dirijare a tinerilor spre o corectă formare a acestora ca viitori adulți, din păcate există o serie de elemente care pot perturba aceste bune intenții, iată câteva:

- Elevii găsesc chiar și în școală posibilități de asociere în grupuri cu interese obscure;
- Mulți elevi, pornind de la modele discutabile preluate din societate, au tendința de disimulare a interesului, de insobordonare, mitomanie etc
- Nu toți elevii sunt bine intenționați.
- Tinerii merg din ce în ce mai rar la biserică.
- Nu toate instituțiile de cultură știu să atragă tinerii iar uneori practică activități cu un vădit caracter cultural îndoielnic care nu educă decât parțial și incorect comportamentul tinerilor. Prin instituțiile sale, poliția, asistența socială și consiliul local, comunitatea poate interveni în educarea corectă a tinerilor prin acțiuni de prevenție, promovarea unor bune practici, activități de comemorare a unor personalități etc.

2. Familia și implicațiile sale în educarea adolescenților

Familia – celula de bază a societății – are un rol la fel de important ca și școala în educarea adolescenților. Date fiind sfidările societății moderne, dificultățile de care se lovesc părinții în educarea adolescenților sunt numeroase, adolescenții au tendință să refuze sau să nu perceapă corect sfaturile părinților, mulți părăsesc de timpuriu spațiul familial, alții se asociază în grupuri nefaste. Multe probleme sunt astăzi cauzate de structura familiei contemporane:

- Familii biparentale
- Familii monoparentale
- Familii cu părinți în divorț
- Familii adoptive.

Deși sunt o multitudine de tipuri familiale, cel mai frecvent fenomen contemporan este legat de exodul părinților spre alte regiuni ale continentului, copii fiind lăsați spre educarea fie a unui singur părinte, fie a unei rude, fie a bunicilor. Marele ecart educațional rezidă din diferența mare de mentalitate între tinerii de astăzi și persoanele adulte dar și din lipsa afectivității părintești care pot afecta adesea ireversibil caracterul viitorilor adulți. În familiile cu părinți bine intenționați, deschiși la schimbare, tinerii cresc disciplinați, permisivi, cu o gândire pozitivă. În familiile cu probleme sociale, legate de comportament asocial, lipsa banilor dar și ereditate deficitară copii copiază atitudinea părinților, sunt inadaptabili sau au atitudini greu de controlat.

Este de remarcat faptul că adolescenții păstrează, indiferent din ce familie provin, un model atitudinal din familie, de aici și rolul crucial al acesteia în educarea copilului. Din familie provin de altfel o serie de atitudini pozitive sau negative care marchează educabilul, spiritul de frondă, tendința de a contrazice, tendința de mitomanie și disimulare în contradicție cu un comportament corect, un discurs civilizat, puterea de a asculta și de a accepta părerea altora, deferenta și respectul față de cei din jur sunt atitudini de dorit din partea adolescenților.

O altă latură atitudinală legată de educația în familie este legată de interesul acesteia față de parcursul educațional al tânărului, de implicare activă a acesteia în depășirea momentelor de criză și de caracterul cooperant sau nu al acesteia în eforturile instituțiilor de educație de a crea o generație de tineri mai puțin dependenți de provocările „toxice” ale lumii contemporane, de oferire a unor alternative cu rol corectiv și preventiv. Numai familia, fără implicarea școlii și comunității nu poate rezolva definitiv și corect aceste probleme și reciproca este totdeauna valabilă.

Bibliografie

– Eugenia Șincan și Gheorghe Alexandru– „Școala și familia”- Editura “Gheorghe Cârțu Alexandru”- Craiova– 1993
– Gustave Le Bön– „Psihologia Mulțimilor”- Editura Anima
– Adrian Orban– „Dacă îți pasă de copilul tău”- Editura BIC ALL– 2006
– Alfred Adler– „Psihologia școlarului greu educabil”- Editura IRI – 1995

Educația privind consumul de droguri

De **Viorica Stănescu**

Într-o lume ideală, ne dorim ca tinerii să nu consume droguri, însă în lumea reală ne confruntăm cu tragedii cauzate de consumul de droguri. Educația are rolul de a atenua riscurile reale ale consumului de droguri. Copiii și adolescenții sunt vulnerabili și trebuie să dobândească cunoștințele și abilitățile necesare pentru a lua decizii inteligente cu privire la consumul de substanțe periculoase organismului uman.

În multe părți ale lumii, abuzul de droguri este pe cale de a deveni una dintre problemele majore cu care se confruntă societatea de astăzi. Un prim pas în rezolvarea acestei probleme este educația eficientă prin strategii de prevenire destinate persoanelor de vârstă școlară. Este nevoie de campanii mass-media ca inițiative întreprinse de autoritățile naționale pentru comunicare de informații despre sănătate sau riscuri de îmbolnăvire și emisiuni educative care să-i convingă pe oameni să adopte modificări de comportament benefice propriei persoane. Campanii mass media pentru prevenirea consumului ilicit de droguri sunt foarte frecvente în întreaga lume, dar doar câteva campanii au fost evaluate în mod formal (Wammes, 2007). Mai mult decât atât, cele mai multe dintre aceste evaluări (Rossi, 2003) au evaluat doar procesul (în termeni de înțelegere, de retenție și de recurs a mesajelor) și foarte puține au evaluat rezultatele (în termeni de comportamente de consum), găsind de multe ori efecte slabe sau contraproductive. Bühler și Kröger (Bühler 2006) recomandă utilizarea de campanii mass-media doar ca măsuri de sprijin și nu ca o unică strategie, în timp ce Hawks 2002, concluzionează că „utilizarea mass-media, în special în prezența altor influențe compensatorii, nu a fost dovedită a fi o modalitate eficientă de reducere a diferitelor tipuri de substanțe psihoactive. S-a constatat însă că a fost utilă pentru a ridica nivelul de informare și a sprijini inițiative politice”.

Cele mai multe programe de educație de droguri din trecut au încercat să descurajeze tinerii de la consumul de droguri. Aceasta se numește prevenirea primară (Cohen, 1996) și a fost încercată prin intermediul unor abordări diferite:

- a. abordarea șoc prin discuții cu foști toxicomani, programe și campanii care se concentrează pe ororile consumului de droguri;
- b. abordarea prin oferirea de informații cu date concrete despre droguri (în special pericolele);
- c. abordarea bazată pe atitudini/valori, prin care se încearcă să se promoveze un „stil de viață fără droguri”, „responsabilitate personală”, și „puternice convingeri morale”;
- d. abordarea bazată pe abilități de refuz în care tinerii sunt văzuți ca o pradă ușoară și au nevoie de a-și dezvolta abilitățile de a „spune nu la droguri”;
- e. abordarea bazată pe abilități de luare a deciziilor, care presupune că tinerii nu dispun de competențele generale pentru a face alegeri raționale și că, dacă ar fi avut aceste abilități nu ar fi folosit droguri;
- f. abordarea bazată pe alternative, prin care se încearcă să se înlocuiască dorința de a consuma droguri cu alte forme de risc (alpinism sau alte sporturi extreme);
- g. abordarea bazată pe stima de sine, în cazul în care accentul se pune pe individ, se presupune că tinerii au nevoie de o mare stimă

de sine pentru a nu se va folosi de droguri.

Părinții, profesorii și politicienii cred că educația de droguri va descuraja tinerii să consume droguri. Cu toate acestea, evaluările tuturor tipurilor de programe educaționale privind consumul de droguri, arată că educația de droguri nu împiedică tinerii să consume droguri (Cohen, 1996). Ca urmare, este nevoie de educație și nu de propagandă, adică strategiile educaționale privind drogurile trebuie schimbate. După Cohen, educația trebuie să se bazeze pe cele trei obiective educaționale generale care stau la baza predării altor discipline:

1. să sporească cunoașterea și înțelegerea despre droguri, consumul de droguri și problemele tinerilor legate de droguri;
2. să exploreze o gamă largă de opinii și atitudini față de consumul de droguri și să permită tinerilor să își formeze propriile lor opinii, în cunoștință de cauză;
3. să dezvolte abilități legate de consumul de droguri și să permită tinerilor să ia propriile decizii, în cunoștință de cauză.

Cele mai multe programe educaționale referitoare la droguri nu se bazează pe principiile educaționale care stau la baza predării altor discipline. Programele de prevenire primară au tendința de cenzurare a informațiilor, oferind o viziune îngustă a consumului de droguri și spunând tinerilor ce ar trebui să gândească și să facă. Acest lucru este propagandă, nu educație și desigur că rezultatele nu sunt cele așteptate. În acest caz, programele de prevenire primară pot provoca daune și pot exacerba problemele legate de droguri în rândul tinerilor. În ceea ce privește sănătatea și obiectivele comportamentale, evaluări ale programelor de educație de droguri indică faptul că scopul principal ar trebui să fie reducerea efectelor nocive ale drogurilor, mai degrabă decât prevenirea consumului de droguri în sine.

Multe persoane și organizații (ofițeri de poliție, foști dependenți de droguri, companii de teatru etc.) doresc să se implice și să vorbească tinerilor din școli despre droguri. În opinia lui Cohen, educația despre consumul de droguri trebuie să fie realizată de către profesori deoarece orice intervenție din afară tinde să inducă impresii greșite elevilor.

Astfel, furnizarea de informații concrete despre pericolele de droguri ar trebui să prevină sau să reducă abuzul prin crearea de atitudini negative față de consumul de droguri. Din cercetări recente (Ferri și colegii săi, 2013) s-a dovedit că campaniile mass-media nu au avut nici un efect semnificativ asupra intențiilor de a nu utiliza sau de reducere a consumului de droguri. În opinia mea, acest rezultat este datorat strategiilor acestor campanii mass media.

Modificări ale mediului social școlar care cresc participarea elevilor, pentru a îmbunătăți relațiile și pentru a promova un etos școlar pozitiv pot fi asociate cu utilizarea redusă de droguri. Lipsa de angajare și relațiile încordate dintre profesori și elevi pot fi asociate cu consumul de droguri și alte comportamente riscante pentru sănătate și educație.

Intervențiile de a promova un etos școlar pozitiv și de a reduce nemulțumirea elevului pot fi o completare eficientă a inițiativelor de prevenire a consumului de droguri, în special intervențiile la nivelul unităților de învățământ, care vizează tinerii când aceștia intră la liceu. Este nevoie de o analiză atentă și o revizuire a politicilor și practicilor educaționale care afectează etosul și incluziunea școlară care să implice cadrele didactice în procesul

de predare prin utilizarea de strategii interactive și dezvoltarea de relații mai bune cu elevii precum și implicarea acestora în activități extrașcolare în care elevii să fie supravegheați de adulți.

1. Rossi P.H., Freeman H.E., Evaluation: A Systematic Approach, 7th Edition, Newbury Park: Sage Publications, Inc, 2003.
2. Wammes A., Van Leeuwen, Lokman S., Evaluatierapport DVP-Campagne 2006 'Je bent niet gek als jeniet blowt', Utrecht: Trimbo Institute, 2007.
3. Bühler A, Kröger C., Expertise zur Prävention des Substanzmissbrauchs (Forschung und Praxis der Gesundheitsförderung Band 29, Köln: Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung BZgA, 2006.
4. Hawks D. A, Selected Review of What Works in the Area of Preventio, World Health Organization, 2002.
5. Cohen, J., Drug education: Politics, propaganda and censorship, International Journal of Drug Policy, vol 7, no 3, 1996.
6. Ferri, M., Elias A., A. Bo, A. Gasparrini, and Faggiano F., Media Campaigns for the Prevention of Illicit Drug Use in Young People, Cochrane Database of Systematic Review Issue 6, 2013.

„Să fiți cumiți!”

De **Daniela-Eugenia Vodită**

Cred că educația înseamnă mai mult decât repetarea obsesivă a unor propoziții preluate și folosite în contexte inadecvate. Comunicarea imperativă, cu impact transformațional la nivel de comportament, *Să fiți cumiți!* nu are nicio eficiență în relația adult-copil, întrucât este doar un mecanism de siguranță a adultului pentru liniștirea conștiinței în educarea copilului din partea căruia se așteaptă ascultare totală.

Articolul de față își propune, prin metoda empirică, să explice mesajul conținut într-o singură propoziție imperativă, fondată pe dorința unui emițător, de regulă adult, care îl transmite de-a lungul multor generații.

De la prima citire, se poate observa tonul poruncitor al omului matur (părinte/profesor) care vrea binele unui copil/elev. De fapt, rostirea accentuată a verbului la modul conjunctiv să fiți deschide o perspectivă a viitorului, implicit o schimbare. Despre ce ar fi vorba?

Conștient sau nu, propoziția este spusă într-o anume circumstanță: despărțirea părintelui de copil prin plecarea la școală și implicit a dascălului față de elev în situația când vede un anumit comportament care nu se înscrie în sistemul de conduite ale formatorului și are un mesaj etic. Adjectivul cumiți face trimitere la obediență, la supunere și la respectarea setului normativ, impus de autoritatea parentală sau a profesorului care, aparent, este cu bune intenții. Mă întreb dacă un elev, aflat în etapa copilăriei mici, distinge corect semnificația cuvintelor și adoptă o atitudine corespunzătoare sau dezvoltă reacții adverse în timp. De cele mai multe ori, ziceri de felul: STAI CUMINTE!, FII ATENT!, SĂ NU MĂ FACI DE RUȘINE!, NU-I FRUMOS! nu au contribuit la dezvoltarea echilibrată, în plan psihologic, a unui copil.

O asemenea propoziție a fost repetată de dascălii mei în perioada comunistă și preluată mai târziu de către părinți și, din nefericire, este atât de folosită chiar și azi, în secolul XXI. Unde este totuși problema? Substantivul minte este precedat de prepoziția simplă cu și, prin valoarea adjectivală, întărește ideea de însușire a unei persoane, indiferent de vârstă, mai exact se referă la o persoană

care stă nemișcată, fără să aibă drept la opinie și la acțiune deliberată și, pe termen lung, rămâne într-un șablon mental și atitudinal.

I-am urmărit pe elevii pe care i-am format și am constatat următoarele: unii, ghidați constant de acest aparent dicton distructiv, au ajuns niște executați, persoane fără personalitate, cu stima de sine scăzută, imature emoțional, dar cu rezultate de 10 la examene naționale și la concursuri școlare în nenumărate cazuri, iar alții care au anulat cuvintele dictonului, înțelegând corect mesajul transmis de enunț, au capacitatea de a-și exprima punctul de vedere, s-au maturizat atât în plan fizic, cât și afectiv și au calități de lider pe piața muncii.

Prepoziția cu, ce intervine doar pentru a forma un cuvânt se modifică în fără, atunci când se vorbește despre adulți, pentru că ei nu au fost învățați să-și folosească mintea în mod independent, să analizeze, să interpreteze o situație și să gândească în mod critic, ci doar să intre în tipare comportamentale moștenite de la alte generații.

Enunțul de mai sus se centrează pe emițătorul care își exercită puterea compensatoare în relație cu receptorul. Sunt situații când copilul va fi recompensat pentru atitudinea de obediență cerută și la care va ajunge prin eforturi depuse. Se deduce de aici condiționarea unei atitudini prin obținerea unui rezultat, răsplătit ulterior. Contrar, emițătorul își îndeplinește rolul coercitiv prin diferite forme de pedeapsă aplicate copilului/ elevului în urma neascultării sau a unei conduite lipsite de supunere și de înțelegerea mesajului ce are în vedere soluționarea unei probleme. În acest caz, mesajul este așezat pe niveluri: gând (controlarea comportamentului) – sentimente (nemulțumirea și frustrarea adultului) – tendințe (de umilire, de limitare a gândirii și a exprimării părerii).

Step by Step – un program pentru copii și familii

De **Gheorghița Nedelcu Matei**

Programul Step by Step este o modalitate alternativă de educație a copiilor, creată ca răspuns la marile schimbări ce se petrec în societate. Step by Step este un program pentru două generații, el se sprijină și promovează participarea familiei prin multiple modalități: membrii familiei pot asista la activități; participă la procesul de luare a deciziilor prin intermediul comitetelor consultative ale părinților; furnizează echipei de educatori informații referitoare la nevoile de dezvoltare și capacitățile propriilor copii.

„Nu-ți lăsa copiii să se limiteze la ceea ce știi tu, pentru că ei s-au născut în alte vremuri.” – proverb ebraic

În România, a debutat în anul 1994 sub numele de Head Start, iar în 1995 a luat numele de STEP BY STEP. Programul Step by Step promovează predarea centrată pe copil. Modelul acestui program include implicarea prin:

- participarea familiei;
- didactici adecvate ce țin cont de personalitatea copilului;
- poziția centrală a copilului în abordarea demersului educațional, bazată pe individualizare;

- centre de activitate în sălile de clasă;
- instruirea continuă și susținerea logistică a educatorilor.

Frost și Jacobs susțin: “Copiii au nevoie să se joace, pentru a-și dezvolta abilitățile cognitive și pentru a învăța despre lumea socială și locul lui în ea. Ei învață cum să coopereze și cum să fie generoși. Învață să aibă încredere în ei înșiși prin reușită în încercări pe care și le stabilesc singuri, prin interacțiunea cu alți copii și prin stăpânirea unor elemente de natura preșcolară, fizică, intelectuală și socială.” (1995, p. 52)

În alternativa Step by step, educația se bazează pe achizițiile psihologice ale dezvoltării copilului și vizează cultivarea tuturor calităților potențiale ale acestuia. În primul rând alternativa Step by Step ia în considerare copilul ca pe un întreg. În locul unei relații inegale educator – copil, aici copilul este considerat ca fiind o persoană unică, cu ritm propriu de creștere și dezvoltare, cu o personalitate și un stil particular de însușire a cunoștințelor, cu antecedente familiale unice, demnă de respect, căreia cauta sa-i asigure o continuitate individuală în ceea ce privește dezvoltarea specifică lui. Persoane diferite se dezvoltă în ritmuri diferite și există perioade individualizate, de dezvoltare, din acest motiv predarea este orientată în funcție de necesitățile copilului, în ritmul propriu al acestuia.

Învățământul preșcolar are o programă cu o viziune deschisă noutăților, reformei în domeniul educației, care vizează valorificarea potențialului bio-psiho-social al copilului în raport cu funcțiile educației și o noua structurare a finalităților educaționale. Copilul învață prin descoperire în interacțiunea sa cu mediul. În cadrul alternativei, dascăli îndrumă copiii în efectuarea alegerilor, îi încurajează în a-și forma și exprima propriile opinii.

Educația individualizată îl ajută pe copil să meargă spre cunoașterea lumii înconjurătoare și identificarea comportamentelor utile, pe căi personale. Copilul descoperă efectele și mijloacele colaborării și negocierii cu semenii în locul unei competiții pe criterii standard impuse de adulți.

Individualizarea prin motivare pozitivă și învățarea colaborării în lucru pe centrele de activități ajută la formarea și maturizarea unor funcții. La această vârstă copilul nu e încă apt să înțeleagă și să suporte competiția fără urmări negative. Rolul cadrului didactic se transformă din cel de sursă de distribuire a informației în cel de facilitator al învățării. Grupele constituite în acest sistem, chiar prin modul cum sunt amenajate și mobilate, oferă o nouă imagine care reflectă potențialul fiecărui copil. Aceste grupe oferă un mediu familial ce dă copilului o stare de bine, de confort. Un astfel de mediu dă ocazia cadrului didactic de a crea o atmosferă de lucru plăcută, care să înlăture orice bariere psihologice, sociale, emoționale, dându-i astfel copilului posibilitatea de a gândi liber, de a se manifesta deschis, sincer, critic și autocritic. Copiii își dezvoltă astfel autonomia, inițiativa, autocontrolul, fac alegeri, ba chiar mai mult contribuie la stabilirea regulilor grupei și la luarea deciziilor, privind folosirea timpului în anumite perioade ale unei zile.

Fiecare zi în alternativa STEP BY STEP debutează cu Întâlnirea de dimineață. Primul moment al întâlnirii de dimineață îl reprezintă efectuarea prezenței, în cadrul căreia preșcolarii identifică acei colegi care lipsesc în scopul de a se identifica și a conștientiza apartenența la grup. Urmează apoi completarea calendarului naturii cu informațiile specifice anotimpului, zilei, lunii. În cadrul

întâlnirii de dimineată la prezentarea noutăților unii copii vin cu informații ce sporesc bagajul de cunoștințe, alții prezintă situații problemă din viața sau anturajul lor, iar ceilalți învață să asculte cu interes, să intervină civilizat cu întrebări, pot exprima opinii asupra celor prezentate.

Întâlnirea de dimineată reprezintă una din modalitățile eficiente de realizare a coeziunii grupului prin crearea unui climat propice desfășurării activității întregii zile. Prin intermediul întâlnirii de dimineată educatoarea își propune: să încurajeze ascultarea, împărtășirea sentimentelor, participarea individuală și de grup; să-i învețe pe copii deprinderile necesare pentru a deveni membrii activi ai unui grup, ai comunității; să promoveze respectul față de cei din jur; să exerseze deprinderea de a asculta, de a vorbi, de a sintetiza informații; să practice și exerseze unele trăsături comportamentale.

Buna desfășurare a activităților în clasele STEP BY STEP este favorizată de amenajarea sălii de clasă în centre de activitate care pot varia de la o clasă la alta, dar, de obicei sunt: știință; manipulative; alfabetizare; construcții; nisip și apă; artă; joc de rol.

Toate formele de activitate ce se desfășoară în alternativa Step by Step de-a lungul unei zile: întâlnirea de dimineată, activitatea pe centre, evaluarea, activități recreative, individualizarea, programul de după amiază, se realizează într-o atmosferă bazată pe încredere, cooperare, toleranță, atmosferă creată și dirijată de educatoare.

Pe tot parcursul activității zilnice, copilul este stimulat să adopte o atitudine activ-participativă, care îl va ajuta să dobândească cunoștințe solide, să își dezvolte gândirea și trăsăturile pozitive de caracter.

După Întâlnirea de dimineată urmează activitățile pe centre, care oferă preșcolarilor posibilitatea de a alege activitatea din centre (după ce acestea au fost prezentate), de a explora, de a-și asuma responsabilități. Ele dezvoltă: respectul, comunicarea, spiritul de cooperare.

În centre, activitățile se pot desfășura individual, în perechi, în echipă. Sunt valorificate aici cu succes metodele activ-participative capabile să canalizeze energiile copilului, metode care îl ajută să-și însușească cu interes și curiozitate noile cunoștințe, îl îndeamnă să își pună în joc imaginația, înțelegerea, puterea de adaptare și anticipare, memoria. Prin utilizarea acestor metode, preșcolarul este pus în situația să caute, să cerceteze, să găsească singur sau în grup cunoștințele ce trebuie să și le însușească, să afle soluții la probleme, să prelucraze cunoștințele.

Activitatea pe centre reprezintă învățarea prin descoperire, prin contact direct cu materialele, activitate de fixare, consolidare. Învățarea în centre de activități respectă ritmul fiecărui copil și răspunde nevoilor acestuia. Activitatea de tip sectorizat oferă copiilor posibilitatea de a se ridica și a se mișca, de a fi activi și originali, de a învăța și a colabora cu ceilalți colegi, de a-și utiliza imaginația în activitatea pe care o desfășoară, exprimând și acceptând noi idei în munca lor. De asemenea, copiii pot pipăi, examina și manipula o varietate de obiecte și materiale puse la dispoziția lor de către educatoare în aceste centre, jocul fiind considerat inima unui program preșcolar de succes.

Step by Step consideră părinții ca primii învățători ai copilului, parte din procesul de învățământ. Familia reprezintă primul educator al copiilor și are o mare influență asupra lor, ea

consolidează și extinde procesul de învățare realizat în grupă iar cadrul didactic valorifică și se sprijină pe interesele și experiențele de învățare ce vin din mediul familial. Reciprocitatea existentă între grădiniță și familie reflectă respectul reciproc dintre părinți și cadre didactice.

Responsabilitatea muncii este asumată reciproc și depusă atât de părinți cât și cadre didactice pentru a dezvolta între ei: comunicarea, respectul reciproc și acceptarea diferențelor.

Implicarea familiei în activitățile preșcolare este în beneficiul copiilor, al membrilor familiei și al calității programului. Există mai multe căi de colaborare și implicare a familiei în program: vizite la domiciliu; vizite ale părinților în sala de grupă și participarea acestora la activități; ora venirii și cea a plecării de la grădiniță; mesaje scrise și carnete de dialog; afișierul cu anunțuri; întruniri cu părinții.

O altă modalitate de comunicare cu familia o reprezintă mesajele scrise și carnetele de dialog. Legătura dintre echipa de educatori și familie poate fi facilitată și de trimiterea unui mesaj către părinți, prin copil. Mesajele trebuie să fie scurte și clare și să descrie o realizare a copilului, o nouă deprindere sau un nou comportament. Ele pot, de asemenea, să conțină mulțumiri adresate familiei pentru ajutorul depus. Familia apreciază gestul educatoarei de a trimite astfel de mesaje și se poate simți încurajată să trimită la rândul ei note echipei de educatori. Acest stil de comunicare poate fi deosebit de eficient dacă educatorii lucrează cu copilul la un proiect anume care este apoi aprofundat acasă, cu părinții.

Afișierul pentru anunțuri este un mod eficient de a comunica informații familiilor într-o manieră informală. Informațiile de pe afișier pot fi adresate direct anumitor părinți. Ele pot fi: anunțuri ale diverselor întruniri, bilețele cu note despre comportamentul copilului sau despre alte aspecte importante. Se pot prezenta și informații legate de activități petrecute la grădiniță, produse artistice ale copiilor, povestiri despre excursiile făcute sau fotografii cu membrii familiilor din care provin copiii. De asemenea, vor fi afișate liste cu orarul zilnic, note care trebuie semnate, liste cu instrucțiuni pentru voluntari.

Informațiile de pe afișier pot repeta sau accentua date deja menționate prin intermediul altor forme de comunicare cum ar fi scrisorile sau înștiințările trimise acasă.

Afișierele trebuie să fie frumoase colorate și plăcute la vedere, să fie tot timpul schimbate și actualizate. Educatoarea își valorifică propria creativitate, făcând în așa fel încât afișierele să comunice atmosfera și activitățile din sala de clasă.

Vizitele la domiciliu ar trebui efectuate de 2 ori pe timpul anului școlar, de obicei la începutul și respectiv la sfârșitul anului. Scopul vizitei este buna cunoaștere a copiilor și a familiilor lor. Vizita reprezintă o bună cale de a stabili dialoguri și de a cunoaște membrii familiei.

Vizitele la domiciliu sunt utile atât pentru echipa de educatori, cât și pentru familii.

Educatoarea poate afla lucruri interesante despre cultura familiei respective, modul de a interacționa, sau despre talentele și aptitudinile membrilor acesteia. Referitor la membrii familiei, ei se bucură astfel de atenția educatoarei și văd cum educatoarea intră în contact comunicațional cu copilul. Familia poate împărtăși idei legate de anumite preocupări, neînțelegeri sau obiective specifice

referitoare la copilul lor. Educatoarea poate discuta pe larg despre progresele și succesele individuale ale copilului. Dacă, în aceeași măsură, familia și educatoarea se clarifică asupra scopului și intenției vizitei, aceasta poate deveni o practică stabilită de comun acord și poate menține o bună comunicare, îmbunătățind experiența copilului și familiei în cadrul programului Step by Step.

Famiile în sala de grupă

Intrând în contact direct cu mediul educațional, cu materialele, sala de grupă, membrul familiei își va dezvolta sentimentul de apartenență în cadrul programului, va vedea cum se comportă copilul în relație cu alții; va învăța mai multe despre dezvoltarea unui copil și cum să acționeze în anumite situații; va cunoaște prietenii copiilor ; se va împrieteni cu ceilalți părinți; va ajunge să cunoască și să respecte munca educatoarei; vor putea să extindă procesul de învățare și acasă.

Părinții și educatoarea pot înțelege, deopotrivă, un anumit comportament al copilului. Copiii au avantajul că prezența mai multor adulți poate ajuta la individualizarea diferitelor activități.

Echipa de educatori trebuie să încurajeze familiile să vină în sala de clasă. La începutul perioadei preșcolare este important să li se explice membrilor familiei că sunt bineveniți și că pot participa la orice activități din sala de clasă, oricând o doresc deoarece orice grad de implicare este binevenit.

Comunicarea continuă dintre părinți și echipa de educatori este benefică atât pentru părinți, copii și educatori. Împreună ei valorifică o experiență care alimentează, stimulează și sărbătorește succesul copiilor.

BIBLIOGRAFIE

- Cerghit, I.,(2002). Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri, strategii, București: Editura Aramis.
- Manolescu, M., (2005). Evaluarea școlară. Metode, tehnici,instrumente, București: Editura Meteor Press
- Mayer, G. (2000). De ce și cum evaluăm, Iași : Polirom
- Neacșu, I., Stoica, A., (1998). Ghid general de evaluare si examinare , București: Editura Didactică și Pedagogică
- Nicola, I. (1994). Pedagogie, București: Editura Didactică și Pedagogică
- Neacșu, I. și Potolea, D., Ghid General de Evaluare și Examinare, București: Institutul de Științe Educației
- Radu, I. T. (2000). Evaluarea în procesul didactic, București: Editura Didactică și Pedagogică,
- Tomșa, Gh. (2005). Psihopedagogie preșcolară și școlară - Tematica necesară susținerii examenelor de definitivat și gradul II didactic, Bucuresti: Editura Didactică și Pedagogică
- Vogler, J., (2000). Evaluarea în învățământul preuniversitar, Iași: Editura Polirom).
- *** (2006). Revista învățământul preșcolar nr. 3-4÷2006, București: Ministerul Educației și Cercetării

Poveștile și rolul lor în educarea și dezvoltarea copiilor

De **Nicoleta Zaharia**

Întrucât în noul curriculum pentru educația timpurie una dintre noutăți a fost introducerea unui moment obligatoriu de lectură pentru fiecare zi, acest articol își propune să dezbată importanța lecturii în general și a poveștilor în special, rolul acestora în educarea, formarea și dezvoltarea armonioasă a copiilor de grădiniță.

Conform noului curriculum pentru învățământul preșcolar, în programul cu cei mici se impune un moment de lectură zilnic, lectura fiind „una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități”, iar „cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și în cel al comportamentului și al socializării”. Așa cum se precizează și în curriculum, lectura este într-adevăr importantă. Din păcate, în era tehnologiei, importanța cărților a fost mult diminuată. Chiar dacă sunt încă mici și nu știu să citească, copiilor le poate fi insuflat gustul pentru cărți încă de la vârste fragede. Această vârstă este cea mai potrivită pentru a le forma obiceiuri bune. Cărțile cu povești ilustrate, cu imagini colorate sunt primele cu care copilul ia contact. Poveștile le sunt citite copiilor de către părinți, apoi de către cadrele didactice, stimulându-le treptat dragostea pentru lectură.

Cu cât lectura este prezentă în viața copilului de la o vârstă cât mai fragedă, cu atât copilul o va îndrăgi mai mult, va fi mai bine familiarizat cu anumite concepte, fenomene sau situații de viață.

Cărțile trebuie lăsate la îndemâna copiilor, trebuie să aibă acces la ele, să le poată studia, să le deschidă, să discute pe baza imaginilor observate. La grădiniță, la centrul „bibliotecă”, ei au posibilitatea să facă acest lucru, învață să manipuleze cărțile și să se exprime liber. Lectura oferă copilului o mulțime de cunoștințe care îl pregătesc pentru experiențele reale.

Poveștile joacă un rol extrem de important în educarea și dezvoltarea personalității, ajutându-i să crească frumos și armonios. În acest timp destinat lecturii, copiii încep să prindă drag de povești și de personajele acestora și mai mult, se creează o legătură între aceștia și persoana care le citește sau le povestește. Povestirea reprezintă un mijloc de educare eficient, având o tematică variată. Prin intermediul poveștilor, copilul se relaxează, descoperă lumea, i se dezvoltă abilitățile de ascultare, descoperă anumite lucruri pe care nu le poate trăi prin experiența proprie.

Copilul nu își îmbunătățește numai abilitățile de exprimare, dar și atenția, imaginația, creativitatea, învață să facă deosebirea între bine și rău, descoperind care sunt consecințele anumitor fapte, se identifică cu anumite personaje, învață ce este prietenia, cum să acționeze în diferite situații reale de viață, cum să treacă peste anumite probleme, cum să își exprime emoțiile. Ele dau copiilor ocazia să simtă tot felul de trăiri și să își însușească anumite principii morale. Întâmplările prin care trec personajele, îi ajută să învețe anumite lecții de viață, care le vor fi de mare folos pe viitor.

Copiii învață să admire calitățile personajelor pozitive și își doresc să le urmeze exemplul. Ei încep să înțeleagă tot felul de lucruri: că este bine să asculte de părinți, că nu este bine să fii rău sau leneș, că nu este bine să minți, că binele învinge întotdeauna etc.

Din povești, copiii învață nu numai cum este bine să se comporte, dar dobândesc și anumite cunoștințe, descoperă lucruri noi și interesante despre mediu, despre univers, despre animale etc. Lumea poveștilor li se va părea încântătoare și vor fi curioși să afle cât mai multe lucruri.

Poveștile pot avea și rol terapeutic. Spre deosebire de poveștile clasice, în cazul unor astfel de povești, acțiunea nu este construită în jurul luptei dintre bine și rău. Printr-o poveste terapeutică, copilul se identifică cu personajul poveștii și cu problemele pe care acesta le are, este o metodă prin care transmitem modele comportamentale. Pentru a fi terapeutică, povestea trebuie să ajute. Acestea sunt de mare folos atunci când copilul se confruntă cu o anumită problemă, când îl vedem că este trist dintr-un anumit motiv, când se confruntă cu anumite temeri sau probleme de comportament sau putem alege teme generale care să le fie de folos tuturor copiilor, probleme specifice vârstei: dificultăți în gestionarea furiei (Dino dragonul învață să se descurce cu furia), timiditate, dificultatea de a lega prietenii (Cum a învățat broasca țestoasă Tobias să își învingă furia), teama de a nu greși (Teama de greșeli a Dorei), nerespectarea anumitor reguli (Buzby, albinuțul neascultător), lipsa solidarității (Povestea unui arici) etc. Prin intermediul acestor povești, copiii vor învăța cum este de dorit să se comporte în societate, sunt încurajați să ia singuri anumite decizii, reușesc să depășească anumite situații luând exemplul personajelor pozitive, învață cum să își controleze emoțiile negative și înțeleg că dacă vor, pot găsi soluții la orice problemă.

Poveștile sunt educative, dar trebuie totuși alese cu multă grijă. Atunci când alegem o poveste trebuie să ne gândim la nivelul de vârstă al copiilor, la ceea ce vrem să transmitem, la fricile sau problemele lor, la comportamentul pe care vrem să îl modelăm. Uneori, este bine ca anumite scene din poveste, să le spunem într-o altă manieră, pentru a nu le provoca anumite stări sau emoții negative. Pentru menținerea interesului copiilor, expunerea conținutului trebuie să fie clară, accesibilă și expresivă, tonul să fie unul prietenos, să imităm voci folosind diferite tonalități.

Contactul vizual este de asemenea important. Pentru ca cei mici să înțeleagă cât mai bine conținutul povestirii, este recomandat să folosim cât mai des mimica și gesturile, putem imita personajele: felul în care vorbesc, felul în care se simt. Astfel copiii vor învăța și cum să își exteriorizeze anumite emoții. Pe parcursul povestirii, putem face pauze scurte, pentru a afla opinia copiilor sau pentru a explica cuvintele nou întâlnite. Dacă doresc, le putem citi de mai multe ori o poveste.

Copiii mici învață prin repetiție. Perioada de concentrare a copilului crește în timp și, cu cât o poveste le este citită de mai multe ori, cu atât o vor înțelege mai bine.

În scopul atingerii obiectivelor, trebuie asigurat cadrul adecvat povestirii, pregătirea unor materiale și a unor mijloace atractive. Se pot utiliza jucării, siluete, marionete, păpuși, machete, planșe, povești audio sau video, prezentări Power Point etc. Cărțile cu modele 3D sunt de asemenea foarte plăcute celor mici. Utilizând metode ca povestirea educatoarei, lectura educatoarei, dramatizare, joc de rol, jocul didactic și altele în activitățile de

educarea limbajului, educație pentru societate și nu numai, preșcolarii sunt introduși în lumea de vis. În timp ce educatoarea spune povestea, copii ascultă cu atenție întâmplările care au loc și astfel descoperă trăsăturile și comportamentele personajelor, memorează anumite întâmplări și dobândesc anumite învățături.

Receptarea atentă a povestirilor spuse de educatoare îi ajută pe copii să se familiarizeze cu bogăția și cu expresivitatea limbii. În afară de povestirile sau lecturile educatoarei, se pot realiza și lecturi după imagini. Această metodă duce la: dezvoltarea capacității intelectuale, dezvoltarea creativității, a imaginației, a atenției, dezvoltarea spiritului de observație și a deprinderilor de exprimare corectă și coerentă. „Acest tip de activitate presupune analiza amănunțită a întregului, sinteza și generalizarea datelor percepute.” (Piramida cunoașterii)

Copiii sunt ajutați de educatoare care le adresează întrebările potrivite. Din când în când, putem fi chiar noi personaje de poveste, spunându-le copiilor întâmplări din viața reală. După exemplul educatoarei, pot crea și ei scurte povestiri. Astfel, îi putem cunoaște mai bine, le putem descoperi trăirile și preocupările, iar ei învață să exprime într-o succesiune logică fapte și întâmplări. La fel ca și în cazul repovestirii, își dezvoltă gândirea, imaginația și creativitatea. Povestirile create de copii pot fi pe baza unui plan dat sau după modelul educatoarei. Acestea pot fi povestiri cu întâmplări din viața personală, cu întâmplări de acasă, din grădiniță sau pot fi întâmplări imaginate. De asemenea, pot fi cu un început dat, copiii urmând să găsească un final. Acest început trebuie să fie captivant și să ofere suficiente informații care să îi inspire. Fiecare copil va avea posibilitatea să continue povestirea după bunul plac, oferindu-i-se ajutor atunci când este cazul.

La fel de bine, le putem spune copiilor întreaga poveste, apoi îi putem pune să se gândească la un alt final. Putem proceda astfel, în cazul poveștilor care au un final trist, cum este de exemplu, povestea „Puiul” de Al. Brătescu Voinești. Astfel, le oferim ocazia de a gândi logic, de a găsi anumite soluții pentru rezolvarea unei probleme, îndemnându-i să procedeze la fel și în viața de zi cu zi, la problemele cu care s-ar putea confrunta ei.

Pentru fixarea cunoștințelor, le putem adresa întrebări pentru a vedea ce au reținut, îi putem pune să repovestească folosind propriile cuvinte, să deseneze o scenă sau un personaj din poveste, să recunoască sau să descrie un personaj, putem realiza conexiuni cu viața reală, sau îi putem pune să găsească asemănări cu alte povești cunoscute. Putem folosi metode precum jocul de rol, jocul didactic, diagrama venn, pălăriile gânditoare, explozia stelară etc. Conținutul poveștilor poate fi foarte bine fixat prin metode precum jocul de rol sau dramatizarea, copiii intrând în pielea personajelor și participând activ. În timpul jocului de rol, cadrul didactic intervine discret, dând libertate copiilor în interpretarea rolurilor.

Lectura sau poveștile pot fi incluse în cadrul oricărui domeniu experiențial, nu numai în cadrul domeniului „Limbă și comunicare”, putându-se realiza astfel activități integrate.

Domeniul „Om și societate” are ca obiective de referință cunoașterea și respectarea de către preșcolari a normelor necesare integrării în viața socială, respectarea regulilor de securitate personală, manifestarea unor relații de prietenie, toleranță, armonie, adaptarea comportamentului propriu la cerințele grupului în care trăiește, descrierea și identificarea elementelor locale specifice țării noastre și a zonei în care

locuiesc. Aceste obiective pot fi atinse și cu ajutorul poveștilor. Ascultând povești preșcolarii cunosc și își însușesc noțiuni, convingeri și sentimente morale, se raportează la personajele pozitive și dezaproba comportamente negative. Un exemplu de poveste care scoate în evidență calitățile umane este "Fata babei și fata moșneagului" de I. Creangă. Din pătaniile personajelor, copiii învață anumite lecții, ajung să înțeleagă și să conștientizeze anumite lucruri, cum ar fi faptul că este bine să asculte sfatul părinților, că nu este bună încăpățânarea, că trebuie să se adapteze anumitor reguli, învață care este importanța muncii, învață cum să își facă prieteni și multe alte lucruri folositoare.

Domeniul „Științe” este, de asemenea, un domeniu în care poveștile se pot integra cu ușurință. La Cunoașterea mediului, li se pot citi copiilor diverse povești sau legende cu scopul de a-i familiariza cu diverse aspecte ale mediului înconjurător sau aspecte legate de viața plantelor, a animalelor. Chiar și în cadrul activităților matematice ne putem folosi de povești pentru a-i învăța cifrele, formele geometrice sau culorile.

La fel, în cadrul domeniului psihomotric, putem crea mici poveștioare pe baza cărora copiii au de parcurs un anumit traseu, iar în cadrul domeniului estetic și creativ putem cânta cântece despre personajele din povești sau putem realiza lucrări artistice care au ca temă o anumită poveste.

În concluzie, utilizarea poveștilor și a basmelor în activitățile cu copiii, are numeroase beneficii. Ele trebuie citite cât mai des pentru a le dezvolta copiilor interesul și dragostea pentru lectură. Datorită exemplurilor date de personajele poveștilor, datorită învățăturilor dobândite în urma lecturii, copiii vor dezvolta un caracter frumos asemănător cu cel al personajelor pozitive din basme și povești.

Bibliografie

1. Bratu, Bianca, Preșcolarul și literatura, Editura Didactică și Pedagogică, 1977;
2. Mitu, Florica; Antonovici, Stefania, Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar, Humanitas Educațional, București, 2005;
3. Tătaru, Lolica; Glova, Adina; Chiș, Olga, Piramida cunoașterii, Diamant, Pitești, 2014;
4. Curriculum pentru educația timpurie, 2019.

6 sau 7 ani acasă? Un studiu despre beneficiile înscrierii la școală la 6 sau la 7 ani

De **Camelia Kallos**

Pe rețelele de socializare se dezbat (cu multă patimă) problematice ce țin de domeniul educației. Unul dintre subiectele care stârnește interesul este acela legat de vârsta la care copilul va merge la școală. Metodologia conform căreia copiii sunt înscriși la școală oferă soluția. Dar există situația în care părintele dorește să intervină, considerând că încă nu este momentul ca preșcolarul să devină școlar. În cazul copiilor născuți între 1 septembrie și 31 decembrie se pune problema dacă se amână sau nu începerea vieții de școlar.

Prezentul articol este un studiu în legătură cu motivele care determină părinții să înscrie copii la școală la vârsta de 6 sau 7 ani

și poate oferi o soluție legată de dilema „6 sau 7 ani?”.

Abandonul școlar este o realitate socială complexă având o multitudine de cauze și având nevoie, în consecință, de răspunsuri diversificate. Una dintre cauzele părăsirii timpurii a școlii o reprezintă și atitudinea familiei față de școală. Adesea, aceasta manifestă o oarecare reticență în a integra în mediul școlar copilul. O importanță deosebită în prevenirea abandonului o constituie deci o atitudine echilibrată vis a vis de provocările și intervenția vieții școlare în viața familiei.

Reforma învățământului a adus o schimbare importantă la nivelul anilor de școală pe care un copil ar trebui să îi parcurgă. A apărut obligativitatea efectuării clasei pregătitoare, care ridică multe semne de întrebare multor familii. Acestea se întrebă la ce vârstă ar trebui să își înscrie copiii la clasa pregătitoare: la 6 sau la 7 ani? Reglementările ultimilor ani aduc lămuriri în această dilemă, în sensul că dacă un copil are 6 ani împliniți până la data de 31 august a anului curent, atunci acest copil se va înscrie, fără discuție, în clasa pregătitoare. Dacă însă un copil împlinește 6 ani după această dată, atunci acesta ar putea fi înscris la clasa pregătitoare după ce va fi evaluat psihosomatic de o comisie formată din specialiști. Evident, este vorba despre copii tipici, fără probleme deosebite de sănătate, dezvoltați în parametri normali. Pe grupurile de discuții din rețelele social media această temă de discuții naște, în această perioadă în care se fac înscrierile la școală, dispute destul de aprinse. Mulți dintre părinți cer argumente pro și contra intrării la școală a copiilor lor la 6 ani. Am luat la întâmplare un grup de pe facebook, în care membrii sunt educatori, învățători și părinți ([facebook.com/groups/activitatigradinite/](https://www.facebook.com/groups/activitatigradinite/)) în care au fost deschise spre dezbat astfel de subiecte de discuție. Aceste discuții au fost concretizate în peste 2000 de comentarii, deci consider că opiniile pro sau contra exprimate sunt mai mult decât suficiente și diverse, iar în cele ce urmează am sintetizat, pe scurt câteva puncte de vedere. Cei care susțin ca elevii să înceapă școala la 6 ani aduc următoarele argumente:

Nu se tem de testarea psihosomatică: *“testarea e ceva simplu, o discuție mai mult în joacă între un cadru didactic și copil, fiind adresate întrebări cotidiene adresate copilului despre el, despre familie, noțiuni de bază, diverse formule de adresare, de orientare. E foarte simplu și durează puțin.”* Dacă ar amâna începerea școlii cu un an, atunci copilul *“va avea 15 ani în clasa a VIII-a, nu la liceu, cum era pe vremuri, și atunci încep problemele adolescenței. Liceul l-ar termina cam târziu, pe la 20 de ani.”*

Unii părinți se conformează dorinței copilului: *“am întrebat-o recent dacă ar fi fost mai bine să repete grupa mare și a zis că nu. 15 dintre colegii de la grădiniță îi sunt și colegi de școală, așa că acomodarea la clasa pregătitoare a fost ușoară. Nu e mereu încântată de școală, dar nu s-ar mai întoarce la grădiniță.”* Alți părinți țin seama de experiențe avute cu copii mai mari: *“îl voi da la școală înainte de a împlini 6 ani, pentru că deja știe mult mai multe decât știa sora lui la vârsta lui: numără, desparte cuvintele în silabe, știe literele, învață multe din mers, odată cu sora lui.”*

Părinții care doresc să își înscrie copii la școală la vârsta de 6 ani consideră clasa pregătitoare *„ca un fel de grupa mare, doar că activitatea se desfășoară la școală. Un fel de inițiere a copiilor cu mediul școlar”*. *“Nu au teme de casă, caietele pe care lucrează se aduc acasă la sfârșit de săptămână”*. *“Orele sunt de 45 de minute, învățarea efectiv durea 15 minute, în rest e cântec, mișcare și*

joacă, exact ca la grădiniță”. Un alt părinte prezintă situația copilului său astfel: *“fata mea și-a dorit foarte mult să meargă la clasa pregătitoare când a împlinit 6 ani. A învățat alfabetul, cifre, forme geometrice, numai să o las. Dar a muncit și muncește foarte mult ca să poată ține pasul. Dorința ei de a merge la școală a ajutat-o să se ridice la „nivelul” copilului cu un an și ceva mai mare ca ea.”*

O educatoare prezintă și ea punctul său de vedere spunând că: *“În grupă am 4 copii care împlinesc 6 ani în septembrie, octombrie și noiembrie și toți pleacă la școală, în clasa pregătitoare. Vor avea 7 ani fără o lună când vor fi în clasa I-a. Unde e anormalul? Mi se pare perfect normal să fie în clasa I-ă la 7 ani. Erau copii dați la 6 ani la școală acum câțiva ani, când nu se vorbea de clasa pregătitoare. Dacă a trecut de testarea psihosomatică, înseamnă că e apt.”* O învățătoare de la clasa pregătitoare prezintă situația concretă de la clasa ei: *“am 16 copii în clasa pregătitoare, din care 2 au 7 ani și restul au 6 ani. Cei doi deja știu aproape tot ce fac cu ei și în mare parte dacă nu le dau să lucreze suplimentar se plictisesc. Deci părerea mea este că vârsta de 6 ani este perfectă pentru clasa pregătitoare pentru un copil normal.”*

O învățătoare consideră de asemenea benefică înscrierea copiilor la 6 ani în clasa pregătitoare. *“Dacă acel copil este bine dezvoltat, sănătos de ce să riscăm să se plictisească repetând grupa mare? Desigur, fiecare părinte decide pentru copilul său! Dar nu cred că un copil născut de exemplu pe 10 octombrie este mai puțin capabil decât cel născut pe 10 august. Când vor fi adolescenți diferența de câteva luni nu va mai conta, dar cea de 1 an de școală da.”* O altă învățătoare cu experiență în clasa pregătitoare povestește că *“mulți copii vin în clasa pregătitoare știind literele și cifrele, și asta vor învăța în clasa pregătitoare. Atunci de ce să lăsăm acești copii la grădiniță? Doar pentru “a copilări”? Dacă încep prin a-și pierde interesul pentru orice, pentru că sunt lucruri deja știute, așa vor continua pe toată durata școlii.”*

În tabăra adversă, cei care susțin ca elevii să înceapă școala la 7 ani invocă următoarele motive: *“parcă e prea repede, copiii trebuie să se bucure cât mai pot de copilărie!!! Au timp de școală toată viața, dar acest an contează mult pentru maturizare, dezvoltarea personalității etc. Vor câștiga un an de copilărie, toată viața vor învăța. Să mai copilărească, are timp de școală toată viața, cu grădinița nu se va mai întâlni.”* *“Va termina școala prea tânăr. Să înceapă să muncească de la o vârstă totuși destul de fragedă? Se va satura de muncă.”* Alți părinți consideră înscrierea la școală la vârsta de 6 ani *“o mare greșală”* sau afirmă că *“nu mi se pare încă pregătit pentru școală”* fără să justifice aceste afirmații. Alt părinte consideră că la 7 ani copilul *“e perfect pregătit de școală, e destul de mare să înțeleagă și să învețe, poate să facă față stresului de la școală: evaluări, socoteli, dictări. E destul de mult pentru un pui de om”* și sugerează ca atunci când se decide dacă elevul va merge la 6 sau la 7 ani la școală să fie întrebat și acesta pentru a se vedea *“dacă își dorește să meargă, dacă este pregătit pentru o nouă etapă.”* Temerea cea mai mare a părinților este aceea că în clasa pregătitoare copii de 6 ani nu vor face față copiilor de 7 ani, sau mai târziu în clasele gimnaziale. *“Clasa pregătitoare nu e numai joacă așa cum auzeam de peste tot. Nu e de glumă cu clasa pregătitoare! La copii contează mult lunile peste vârsta de 6 ani și dacă elevul nimerește într-o clasă cu mulți copii de 7 ani nu le va face față, îi va fi greu să țină pasul cu ei.”* În clasa pregătitoare toți copiii fac față cerințelor, problema apare în clasele a III-a și a IV-a, sau chiar la gimnaziu, când la concursuri

și examene problemele sunt extrem de grele.”

O altă temere este legată de capacitatea copilului de a se adapta cerințelor școlii. *“Nu mai au timpul liber pe care îl aveau înainte de a începe clasa pregătitoare.”* Alți părinți sunt mai protecțivi, aducând în discuție conservatorismul temelor abordate în curriculum: *“îmi pare rău, dar îl vom „vitregi”: de program strict, teme, griji. Poate învăța în timpul acesta multe alte lucruri care-l interesează și care-i vor folosi mai mult decât tot ce-i bagă școala pe gât.”* Mulți părinți se tem că programa este prea încărcată, că se cere prea mult, că învățătorii cer prea mult de copiii. *“Uneori și cadrul didactic e supraréalist. Eu doresc achiziții calitative, nu cantitative. În clasa pregătitoare nu este totul roz pentru că învățătoarele fac exces de zel și predau fix ce se învață la clasa întâi. Nu se face nimic în joacă așa cum se presupunea. Este haos în școli, e o programă foarte încărcată. Pentru dezvoltarea cognitivă și emoțională a unui copil contează foarte mult vârsta. Un an de copilărie nu-l mai poate recupera niciodată. În schimb școală poate face toată viața.”* Mulți dintre părinți consideră că nu se respectă programa, că se cere prea mult, că învățătorii sunt mult prea ambițioși, afirmații susținute uneori și de unele cadre didactice (educatoare și învățătoare). *“Dacă s-ar preda după exact programa, într-adevăr, clasa pregătitoare ar fi o grădiniță “îmbrăcată” în învățământ primar!”*

Alte cadre didactice afirmă că din experiențele lor la catedră că *“nu au văzut copil care să nu se adapteze la clasa pregătitoare”*. Chiar dacă ar exista astfel de situații, Legea Educației Naționale prin articolul 98 aduce lămuriri și în acest sens, părintele având posibilitatea ca să retragă copilul de la clasa pregătitoare și să îl reînscrie la grupa mare de la grădiniță. O educatoare spunea că *“dascălii lucrează cu “materialul clientului”. „Nu se termină copilăria la școală, copilul evoluează, trece prin transformări fizice și psihice majore într-un interval relativ scurt de timp. Ideea e să-l ajutăm să se adapteze”*.

Astfel de dezbateri nu pot avea un final generalizat, fiecare dintre copii fiind unic. Decizia corectă o pot lua împreună părinții, cadrele didactice și copilul în cauză. Consider că mulți dintre părinți sunt speriați de ideea de școală, de responsabilitatea pe care o aduce școala în familie. Aici ar trebui să intervină acea *“școală a părinților”*. Ideea de dragoste de școală, plăcerea de a veni la școală, de a învăța nu poate fi susținută doar de școală, ci funcționează perfect atunci când și familia și elevul fac un parteneriat în acest sens. Nu lipsit de importanță este și rolul grădiniței, care atunci când copilul ajunge în grupa mare îl pregătește pentru o nouă viitoare etapă, clasa pregătitoare. *“Clasa pregătitoare era defapt înainte grupa pregătitoare de la grădiniță, deci e un fel de grădiniță cu program de școală, fără teme, cu activități integrate, iar ce este legat de școală este programul și faptul că fiecare copil are banca lui. Aceasta e defapt clasa pregătitoare!”*

Unele dintre răspunsurile la marea dilemă *“6 sau 7 ani?”* apar în aceste dezbateri:

“Atâta timp cât copilul este pregătit, totul va fi bine. Se pare că uneori presiunea mai mare este din partea părinților care fac un caz din asta. Pe vremea mea, toți mergeam la școală la clasa I-ă la 6 ani, unde învățam să scriem și să citim, și nu exista nici o clasă pregătitoare, nimic.”

„Învățarea timpurilor noastre, și fără îndoială învățarea timpurilor copiilor noștri, formală sau nu, începe timpuriu și durează toată

viața. Vor învăța că fără perfecționare continuă (longlife learning) nu vor câștiga nici în viața personală, nici în cea profesională. Ce ar fi un medic sau un profesor fără învățare continuă sau permanentă? Ce ar fi și ce s-ar face un sudor care nu știe să sudeze cu aliaje noi? Ce ar fi un brutar sau un cofetar dacă n-ar ține pasul cu tendințele? În concluzie, nu né oprim din învățat când terminăm învățământul obligatoriu (care nici acela nu mai este obligatoriu, din păcate, în viața reală)".

Fiecare este liber să decidă pentru copilul său. Indiferent ce decizie s-ar lua, aceasta trebuie luată cu responsabilitate pentru a realimenta societatea cu oameni de valoare, cu oameni care au în conștiința lor cei 7 sau 6, după caz, ani de acasă.

Webografie

www.facebook.com/groups/activitatigradinite/

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice